

Πολυτεχνείο Κρήτης_Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Φοιτήτρια_ Τριβυζά Ειρήνη

Ερευνητική Εργασία

Made in China_ Το φαινόμενο της αρχιτεκτονικής μίμησης στη
中国 制造 σύγχρονη Κίνα



Επιβλέπουσα_Κωτσάκη Αμαλία
Επιτροπή_ Βαρουδάκης Αριστομένης_Γιαννούδης Σωκράτης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
1.1 Θέμα που διερευνάται και λόγοι διερεύνησής του.....	3
1.2 Βιβλιογραφική ανασκόπηση.....	4
2. ΜΕΘΟΔΟΣ	
2.1 Μέθοδος συλλογής στοιχείων.....	5
2.2 Ερμηνευτική μέθοδος_Υπόθεση εργασίας.....	6
2.3 «Μίμησης»_Κοινωνία_Τέχνη_Αρχιτεκτονική	
2.3.1.1 Η Δυτική Μίμηση.....	8
2.3.1.2 Η Κινεζική Μίμηση.....	17
2.3.1.3 Ερευνητικά Ερωτήματα.....	19
3. ΕΥΡΗΜΑΤΑ	
3.1 Songjiang_Thames Town_Αγγλική Πόλη.....	22
3.2 Jiading_Anting New Town_Γερμανική Πόλη.....	28
3.3 Shenzhen_Window of the World_Όλος ο Κόσμος.....	33
3.4 Κοινά Χαρακτηριστικά των πόλεων ρεπλίκα.....	35
4. ΕΡΜΗΝΕΙΑ	
4.1 Οι επεμβάσεις των Κινέζων στα πρότυπα Μίμησης.....	42
4.2 Στοιχεία Παραδοσιακής Κινεζικής Αρχιτεκτονικής στις πόλεις ρεπλίκα.....	44
4.3 Τα Δυτικά Πρότυπα Μίμησης.....	46
4.4 Τα Αυτοκρατορικά Κυνηγετικά Πάρκα_Ο Πρόγονος των πόλεων ρεπλίκα.....	48
4.5 Η Κινεζική Ελίτ_ Ο Κάτοχος των πόλεων ρεπλίκα.....	50
4.6 Η Αντιγραφή_Η διαχρονικά αποδεκτή μέθοδος μάθησης στην Κίνα.....	51
4.7 Η αντιμετώπιση του Copyright στην Κίνα.....	54
4.8 «Μίμησης»Made in China.....	55
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	56
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	63

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

« Η φύση δημιουργεί ομοιότητες. Κάποιος δεν χρειάζεται να σκεφτεί κάτι άλλο παρά την απομίμηση. Τη μεγαλύτερη ικανότητα να μιμείται , βέβαια, την έχει ο άνθρωπος. Το χάρισμά του να παρατηρεί ομοιότητες δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα στοιχείο της πανάρχαιας έντονης ανάγκης του να γίνει κάποιος άλλος. Ίσως δεν υπάρχει καμία από τις ανώτερες λειτουργίες του στην οποία η μιμητική διαδικασία να μη παίζει καθοριστικό ρόλο.» Walter Benjamin, "On the mimetic faculty", 1933

Τα τελευταία 20 χρόνια στην Κίνα παρατηρείται ένα ιδιαίτερα περίεργο φαινόμενο, πολυάριθμες ρεπλίκα αρχιτεκτονικών μνημείων και πόλεων του Δυτικού κόσμου είτε ενσωματώνονται στον ήδη υπάρχοντα αστικό ιστό, είτε αναπτύσσονται σε θεματικά πάρκα στην επαρχία της χώρας. Ιδιαίτερη ένταση του φαινομένου αυτού παρατηρείται κυρίως στα προάστια της Σαγκάη, όπου δημιουργείται στον παρατηρητή η εντύπωση πως βρίσκεται σε ένα είδος αρχιτεκτονικής Ντίσνεϋλαντ, εφόσον γύρω του υπάρχουν στοιχεία τα οποία εύκολα του δημιουργούν την ψευδαίσθηση ότι είναι σε κάποια Δυτική πόλη και όχι στην Κίνα. Οι προαναφερθέντες χώροι μοιάζουν με ιδιόμορφα μουσεία ιστορίας της δυτικής αρχιτεκτονικής. Η κατάσταση αυτή έχει γιγαντωθεί το τελευταίο διάστημα με τη δημιουργία ολόκληρων επαρχιακών πόλεων, που είναι ακριβή αντίγραφα Ευρωπαϊκών. Επιπλέον, η επίσημη Κινεζική Κυβέρνηση αναθέτει και χρηματοδοτεί μελλοντικά πολεοδομικά σχέδια αστικής ανάπτυξης με τα παραπάνω χαρακτηριστικά.

Στις μέρες μας είναι παγκοσμίως γνωστά τα ρούχα, οι τσάντες, τα παπούτσια, τα ηλεκτρονικά είδη, τα αυτοκίνητα, μέχρι και οι αλυσίδες καταστημάτων κινεζικής παραγωγής που μιμούνται με εξαιρετική ακρίβεια διάσημα δυτικά brand . Μάλιστα, ορισμένα αντίγραφα είναι τόσο πιστά στο πρωτότυπο, ώστε ούτε ο καταναλωτής ούτε ο πωλητής αντιλαμβάνονται ότι δεν είναι τα πρωτότυπα. Η οικονομική ανάπτυξη της Κίνας μέσω της διακίνησης αντιγράφων και η ελαστική νομοθεσία προστασίας της γνησιότητας των προϊόντων έχει οδηγήσει στη ραγδαία ανάπτυξη του φαινομένου της αντιγραφής. Όμως δύσκολα ερμηνεύεται πώς μια χώρα με τεράστια αρχιτεκτονική παράδοση μιμείται «τυφλά» κάποια άλλη, αποποιούμενη τη δική της.

Το ζήτημα της μίμησης έχει απασχολήσει την αρχιτεκτονική από την αρχαιότητα με διαφορετικές προσεγγίσεις και ερμηνείες της. Τα σύγχρονα μοναδικά παραδείγματα της Κίνας προσφέρουν τη δυνατότητα έρευνας για τον εμπλουτισμό των απόψεων αυτών.

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η διερεύνηση του δίχως άλλο παράδοξου φαινομένου μαζί με μια προσπάθεια ερμηνείας του και η διατύπωση πιθανώς νέων απόψεων περί μίμησης στην αρχιτεκτονική που προκύπτουν από αυτό.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θέμα που διερευνάται και λόγοι διερεύνησής του

Κινούμενος κανείς στα προάστια της Κίνας έχει τη δυνατότητα να επισκεφθεί σε μια μέρα ολόκληρη την Ευρώπη! Για παράδειγμα, στη Σονγκιάγκ βρίσκεται η «Αγγλία», στη Πουντόνγκ η «Ολλανδία», στη Φεγκχιάν η «Ισπανία»...

Το φαινόμενο της αντιγραφής δυτικών πόλεων στην Κίνα εγκαινιάστηκε επίσημα το 2001, όταν η Κινεζική Κυβέρνηση πρότεινε ένα σχέδιο πολεοδομικής ανάπτυξης των προαστίων της Σαγκάη, το One City- Nine Towns, που φιλοδοξούσε να τη μετατρέψει σε μια μεγαλούπολη ισάξια με τις Δυτικές μητροπόλεις¹. Για το λόγο αυτό αποφασίστηκε πως γύρω από αυτή θα δημιουργούνταν εννέα αυτόνομες πόλεις-δορυφόροι, θεματικού χαρακτήρα εμπνευσμένο από δυτικά πρότυπα. Οι οκτώ από τις εννιά θα αναπαρήγαγαν αυτούσια εμβληματικά τμήματα δυτικών μεγαλουπόλεων. Η ένατη πόλη θα αναπαρήγαγε την εμβληματική παραδοσιακή κινεζική αρχιτεκτονική των Δυναστειών Μινγκ και Τσινγκ. Πρώτη ολοκληρώθηκε η Αγγλική πόλη, γνωστή ως Thames Town, ακολούθησε η Γερμανική, Anting Town, και στη συνέχεια οι υπόλοιπες.

Η μεγάλη ζήτηση κατοικιών της One City-Nine Towns οδήγησε στη ραγδαία κατασκευή πλήθους θεματικών «Ευρω-Κινεζικών» πόλεων, τη χρηματοδότηση των οποίων ανέλαβαν και ιδιώτες επιχειρηματίες. Έτσι λοιπόν στη σύγχρονη Κίνα μπορεί να συναντήσει κανείς «άπειρες» εκδοχές διαφόρων δυτικών τοπόσημων. Το φαινόμενο αυτό έχει διχάσει την αρχιτεκτονική κοινότητα, γιατί έχει φανατικούς υποστηρικτές αλλά και πολέμιους εντός και εκτός της χώρας αυτής.

Η συγκεκριμένη έρευνα θα επιχειρήσει να αποκρυπτογραφήσει «το αρχιτεκτονικό αίνιγμα», μοναδικό φαινόμενο στην ιστορία της αρχιτεκτονικής, δηλαδή την ένταση και έκταση της αρχιτεκτονικής αντιγραφής ενός άλλου πολιτισμού, που επιτελείται στη σύγχρονη Κίνα.

¹ Αιτία της πρότασης της δημιουργίας του One City-Nine Towns ήταν η ανάγκη επίλυσης της μεγάλης αύξησης της πυκνότητας του πληθυσμού της που προέβλεπαν πως θα προκύψει στο μέλλον λόγω της ραγδαίας αύξησής του. Στην προσπάθεια αποκέντρωσης της Σαγκάη ενέκριναν ένα πολεοδομικό πλάνο που όριζε τη δημιουργία εννέα αυτόνομων πόλεων-δορυφόρων, που θα φιλοξενούσαν περίπου 3.000 κατοίκους η καθεμία με δυνατότητα διπλασιασμού του πληθυσμού μέχρι το 2020. Το έργο θα ολοκληρωνόταν ως το 2010, αλλά ακόμη και σήμερα δύο από τις πόλεις αυτές είναι υπό κατασκευή, Hassenpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010, σελ. 90-118

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Η επίσημη βιβλιογραφία είναι περιορισμένη εξαιτίας του γεγονότος ότι το φαινόμενο, που εξετάζεται, είναι πάρα πολύ πρόσφατο, για αυτό επιλέχτηκε η αναζήτηση ευρημάτων μέσω του διαδικτύου. Αρχικά, αναζητήθηκαν ιστοσελίδες που ασχολούνται με τη φωτογραφική αποτύπωση των διαφόρων αρχιτεκτονικών ρεπλίκα, που υπάρχουν στην Κίνα. Όμως οι περιορισμοί της Κινεζικής νομοθεσίας στη διακίνηση πληροφοριών στο διαδίκτυο επέβαλαν την περαιτέρω έρευνα του διαδικτυακού υλικού, που χρησιμοποιήθηκε και τη διασταύρωσή του με σχετικά άρθρα του δυτικού τύπου. Στη συνέχεια μελετήθηκαν σχετικά με το αντικείμενο άρθρα και εισηγήσεις.

Η εξέταση επιστημονικών συγγραμμάτων, που αναλύουν το φαινόμενο της μίμησης στη Δύση και στην Κίνα από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας τόσο στην κοινωνία όσο και στην αρχιτεκτονική συνέβαλαν στην κατανόησή του και στη δημιουργία του απαραίτητου θεωρητικού πλαισίου για την έρευνα αυτή. Ως προς την ανάγνωση και κατανόηση των ερμηνειών της μίμησης στη δυτική φιλοσοφία και κοινωνία οι βασικότερες βιβλιογραφικές πηγές ήταν η εγκυκλοπαίδεια *The Encyclopaedia of Aesthetics*, το έργο του Walter Benjamin *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction* καθώς και η συλλογή κειμένων του στο *Walter Benjamin: Selected Writings*, την οποία επιμελήθηκε ο Michael Jennings. Αντίστοιχα, ως προς την αντιμετώπιση της μίμησης στη δυτική αρχιτεκτονική ανάμεσα στις διάφορες βιβλιογραφικές πηγές αναφέρονται το βιβλίο του David Watkins *Η Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής* και το αφιέρωμα στην αρχιτεκτονική μίμηση του αρχιτεκτονικού περιοδικού *Architectural Design*. Για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η κινεζική φιλοσοφία, παράδοση και ιστορία μπορούν να λειτουργήσουν ως τροχοπέδη, αλλά και ως μέθοδοι δημιουργικής πρωτοπορίας, κύρια βιβλιογραφική πηγή υπήρξε το βιβλίο των Ch. Murck και S. Bush *Theories of Art in China*, η πραγματεία του Wen Fong *The Problem of Forgeries in Chinese Paintings*, η διδακτορική διατριβή του Chan Tan *Playing Cards with Cezanne: How the Contemporary Artists of China Copy and Recreate* και το βιβλίο του Rolf Stein *The World in a Miniature : Container Gardens and Dwellings in Far Eastern Religious Thought*.

Ο κύριος κορμός της έρευνας στηρίχτηκε σε δημοσιευμένα στο διαδίκτυο άρθρα, που σχολιάζουν και καταγράφουν αυτή την πρωτόγνωρη εικόνα, που αντικρίζει κανείς στην Κίνα, παρουσιάζουν πλούσιο φωτογραφικό υλικό αυτών των νέων κατασκευών καθώς και τις αντιδράσεις του ευρωπαϊκού και κινεζικού κοινού όσον αφορά το θέμα αυτό. Ανάμεσα σε αυτά αναφέρονται το *"A little corner of England? No it's a Chinese knock-off! Architects in Shanghai create complete traditional village of mock Tudor homes, local pub and cobbled streets"* και το *"The streets of Paris Recreated-on a housing Estate in China"* στη Mail Online, το *"Management Disaster: A German Ghost Town in the heart of China"* στη Spiegel Online και το *"Inside Chinese Walls"* στο The Wall Street Journal. Επίσης, η επίσημη ιστοσελίδα κατοικιών Γαλλικής έμπνευσης Palais de Fortune λειτούργησε ως πολύτιμη πηγή για την κατανόηση του πολυτελούς τρόπου ζωής που προσφέρουν οι πόλεις ρεπλίκα και το κοινό στο οποίο απευθύνονται. Ως προς την κατανόηση της αστικής ανάπτυξης της σύγχρονης Κίνας και των παραδοσιακών κινεζικών αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών που μένουν αναλλοίωτα στο χρόνο κύρια βιβλιογραφική πηγή ήταν η μελέτη του Dieter Hassenpflug *The Urban Code of China*.

ΜΕΘΟΔΟΣ

i. Μέθοδος συλλογής στοιχείων

Η μέθοδος συλλογής στοιχείων όπως ήδη αναφέρθηκε είναι βιβλιογραφική και διαδικτυακή.

Το ερευνητικό υλικό αποτελούν κινεζικές πόλεις ρεπλίκα όπου γίνεται προσπάθεια να εντοπισθεί η μέθοδος της αντιγραφής. Κατόπιν παρουσιάζονται αναλυτικά δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων πόλεων -της Βρετανικής (Thames Town) και της Γερμανικής (Anting New Town)- για να διαφανούν μέσα από ένα επιτυχημένο και ένα αποτυχημένο παράδειγμα οι επιδιώξεις των Κινέζων κατά την αρχιτεκτονική αντιγραφή. Ύστερα περιγράφεται το μεγαλύτερο θεματικό πάρκο της Κίνας -Window of the World- όπου εκτίθενται ρεπλίκα παγκόσμιων αρχιτεκτονικών και φυσικών μνημείων, για να παρουσιαστεί ο σύγχρονος πρόγονος των πόλεων ρεπλίκα, αφού για πρώτη φορά και σε τέτοια έκταση στη σύγχρονη Κίνα επιχειρήθηκε στο πάρκο αυτό τόσο γενικευμένη αρχιτεκτονική αναπαραγωγή ξένων προτύπων.

ii. Ερμηνευτική μέθοδος

Υπόθεση εργασίας

Ανατρέχοντας στην ιστορία της τέχνης και της αρχιτεκτονικής διαπιστώνεται πως η ανάγκη για μίμηση είναι ένα έμφυτο χαρακτηριστικό του ανθρώπου. Μέσω αυτής της διαδικασίας αντιλαμβάνεται τη θέση του στον κόσμο, πειραματίζεται, για να προσεγγίσει το «ιδανικό» και επαναπροσδιορίζει το ρόλο του στην κοινωνία και στο ιστορικό γίγνεσθαι. Η περίπτωση της Κίνας όμως είναι μοναδική, διότι είναι η πρώτη φορά που εντοπίζεται μια τόσο εκτενής και ακριβής αναπαραγωγή μοντέλων μιας άλλης αρχιτεκτονικής παράδοσης.

Οι Ευρωπαίοι και οι Κινέζοι από πολύ νωρίς, δηλαδή από την εποχή που ήρθαν για πρώτη φορά σε επαφή λόγω του εμπορίου του μεταξιού(200πΧ.), μέχρι σήμερα άσκησαν έντονη πολιτιστική αλληλεπίδραση.² Το γεγονός αυτό όμως δεν αρκεί, για να

²Η πρώτη ευρωπαϊκή επιρροή στον Κινεζικό πολιτισμό εμφανίζεται στους τάφους της Δυναστείας των Χαν(206πΧ.-220μΧ.), όπου εντοπίζονται στοιχεία της Ρωμαϊκής αρχιτεκτονικής. Στις αρχές του 16^{ου} αιώνα οι Κινέζοι επιλεκτικά υιοθετούν κάποιες Δυτικές τεχνολογικές μεθόδους. Άλλοτε, ενδιαφέρονται για τις καινοτομίες των δυτικών και άλλοτε τις αντιμετωπίζουν με σκεπτικισμό θεωρώντας ότι θα οδηγούσαν στην αμφισβήτηση της αυτοκρατορικής εξουσίας. Μετά την ήττα της Κίνας από τους Βρετανούς στον Πρώτο Πόλεμο του Οπίου αναγκαστικά εισήχθησαν ραγδαία στη χώρα δυτικά πρότυπα, όπως βρετανικές ιδέες, βρετανικά προϊόντα και βρετανική αρχιτεκτονική. Μετά τη Συνθήκη της Νανζίνγκ(1842), οι Βρετανοί μπορούν να χρησιμοποιούν ελεύθερα τα λιμάνια της Χιάμεν, Φούζου, Νίνγκμπο, Σανγκάη και των Νησιών Σαμιάν, ως τόπους διαμονής και εμπορικής δραστηριότητας. Τους Βρετανούς ακολουθούν και άλλοι Ευρωπαίοι, οι οποίοι εισάγουν στη χώρα νέες πολεοδομικές μεθόδους σχεδίασης, δυτικά πρότυπα πυκνότητας πληθυσμού, ρυμοτομίας και κατασκευαστικών μεθόδων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι επεμβάσεις τους να είναι τελείως διαφορετικές από τον υπάρχοντα κινεζικό αστικό ιστό, με χαρακτηριστικά παραδείγματα τις Κινγκντάο και Τιανζίν, όπου ακόμα και σήμερα υπάρχουν τα θρησκευτικά μνημεία και οι σχεδιαστικές μέθοδοι του αποικιοκράτη. (Tong, Jun, *Foreign Influence in Modern China*, T'ien Hsia Monthly, Μάιος 1938; πρβλ. Peter, RoweG.,Seng, Kuan, *Architectural Encounters with Essence and Form in Modern China*, MIT Press, Cambridge, 2002, σελ.90)

Στις αρχές της «Περίοδου του Μάο»(1946-1976) η κοινή ιδεολογική βάση της Κίνας με τη Σοβιετική Ένωση έχει σαν αποτέλεσμα την πρόσκληση στη Κίνα Σοβιετικών συμβούλων που βοηθούν το σχεδιασμό των νέων κινεζικών πόλεων, με όραμα τη δημιουργία της «Κόκκινης Κίνας». Ο Μάο θεωρεί την αρχιτεκτονική της Σοβιετικής Ένωσης ως «το σωστό τρόπο για να γιορτάσουν τη σοσιαλιστική επανάσταση και τη νεοαποκτηθείσα εθνική συνείδηση». Μέχρι το πάγωμα των σχέσεων των δύο χωρών η Κίνα παίρνει πολλά αρχιτεκτονικά δάνεια από τη Σοβιετική Ένωση, περίπου 37.000 Κινέζοι ταξιδεύουν στη χώρα αυτή, για να επιμορφωθούν σε τεχνολογικά θέματα. (Jonathan,Spence D., *The Search for Modern China*, W.W.Norton, New York,1991, σελ.683-738)

Μετά την αλλαγή του πολιτεύματος στην Κίνα οι σχέσεις με το Δυτικό κόσμο αναθερμαίνονται και γίνεται εφικτή και η ελεύθερη ανταλλαγή πληροφοριών και προϊόντων. Η επακόλουθη οικονομική άνθιση της οδηγεί στην εμφάνιση μιας νέας αστικής τάξης, που διαχειρίζεται το νέο πλούτο, έχει ανάγκη κοινωνικής προβολής και επιθυμεί να βιώσει το «Δυτικό Όνειρο». Η αναθεώρηση της νομοθεσίας για τη διαχείριση της γης δίνει το δικαίωμα της ατομικής ιδιοκτησίας γης, ενδυναμώνοντας την κτηματομεσιτική αγορά με επενδύσεις Κινέζων και ξένων. Από το 1970 μέχρι σήμερα οι πόλεις τριπλασιάζονται και το 2009 το ετήσιο κόστος κατασκευής κατοικιών αυξάνεται κατά 16%. Το 70% της κτηματομεσιτικής ζήτησης αφορά πόλεις ρεπλίκα, αντίγραφα δυτικών πόλεων, όπου η ελίτ βιώνει το Δυτικό τρόπο ζωής στην Κίνα. Η αύξηση της ζήτησης του συγκριμένου είδους κατοικιών οδηγεί και στη γιγάντωση του φαινομένου της αρχιτεκτονικής αναπαραγωγής, επιβεβαιώνοντας την ιστορική διαπίστωση ότι η αρχιτεκτονική μίμηση συμπορεύεται με περιόδους έντονων κοινωνικών αλλαγών. (Thomas, Campanella J., *The Concrete Dragon: China's Urban Revolution and What it Means for the World*, Princeton Architectural Press, New York, 2008, σελ.15; πρβλ. Zhuang, He, "China Real-Estate Investment Rose 16.1% in 2009, Ministry Says", Bloomberg, Μάιος, 2010, <http://www.businessweek.com/news/2010-03-08/china-s-2009-housing-investments-rise-16-1-percent-updat2-.html>; πρβλ. Chia-Peck, Wong, "China Property Sales Rises 75.5% to 4.4 Trillion Yuan", Businessweek, Ιανουάριος, 2010, <http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=atGjFThc4UvM>; πρβλ. Elizabeth Rosenthal, "North of Beijing, California Dreams Come True", New York Times, Φεβρουάριος, 2003, <http://www.nytimes.com/2003/02/03/international/asia/03CHIN.HTML>)

εξηγήσει το φαινόμενο των σύγχρονων κινεζικών ρεπλίκα, γιατί σε αντίθεση με την αρχιτεκτονική του παρελθόντος, που χαρακτηριζόταν από επιλεκτική μίμηση δυτικών στοιχείων, η σύγχρονη αφορά την εξολοκλήρου αντιγραφή δυτικών πόλεων και μνημείων. Επίσης, οι ρεπλίκα αυτές δεν κατασκευάζονται από τους Δυτικούς αποικιοκράτες ως μέσο επιβολής, όπως γινόταν στο παρελθόν, αλλά αντίθετα από Κινέζους, και μάλιστα τα μεγαλύτερα έργα χρηματοδοτούνται από την Κινεζική Κυβέρνηση και προορίζονται για τους ίδιους τους Κινέζους. Ζώντας στις πόλεις αυτές οι Κινέζοι ουσιαστικά απορρίπτουν τη Μαιωική αντίληψη για τη ζωή καθώς και ό,τι συνδέεται με την εποχή αυτή.³



1. One City-Nine Towns, Αρχική πρόταση

³ Angela, Wiederhecker, "China: Retailers Tap into Hierarchy of the Nouveau Super-Rich", Financial Times, Ιούλιος, 2007, <http://www.ft.com/cms/s/1/95718032-1021-11dc-96d3000b5df10621.html#axzz2R5jbfVx>

«ΜΙΜΗΣΙΣ»_Κοινωνία_Τέχνη_Αρχιτεκτονική

Η Δυτική Μίμηση

Στο Δυτικό πολιτισμό ο όρος «μίμησης» ετυμολογικά προέρχεται από την αρχαία ελληνική γλώσσα και συγκεκριμένα από απαρέμφατο του ρήματος μιμούμαι μιμείσθαι. «Το μιμείσθαι» είναι ένας όρος κριτικής και φιλοσοφίας, ο οποίος έχει διάφορες σημασίες: απομίμηση, αντιπροσώπευση, μιμητισμός, δεκτικότητα, ομοιότητα, πράξη που μοιάζει με κάποια άλλη, πράξη της έκφρασης, καθώς και αναπαράσταση του εαυτού σου.⁴

Στη Δυτική παράδοση ο όρος χρησιμοποιήθηκε ως κεντρικός άξονας σε θεωρίες, που αφορούν την αίσθηση της καλλιτεχνικής έκφρασης, τα στοιχεία αυτά που διαχωρίζουν το έργο τέχνης από κάθε άλλο φαινόμενο, και τους άπειρους τρόπους με τους οποίους αντιδρά και αφομοιώνει ο θεατής τη θέαση ενός έργου τέχνης. Η ερμηνεία του όρου είναι διττή στις περισσότερες θεωρίες: αυτή της απομίμησης ειδικότερα της φύσης σαν αντικείμενο, σα φαινόμενο και διαδικασίες και αυτή της καλλιτεχνικής απόδοσης ενός έργου.

Οι προ-Πλατωνικές θεωρίες ασχολούνται με τους τρόπους απόδοσης της μίμησης, τη δήλωση της μίμησης και την απεικόνιση του προσώπου που μιμείται. Άρα μιμητική συμπεριφορά θεωρήθηκε η αναπαράσταση του έμψυχου και συγκεκριμένου, που έχει κοινά χαρακτηριστικά με άλλα φαινόμενα.⁵ Οι προσεγγίσεις του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη ήταν αυτές, που αποτέλεσαν τη βάση για όλες τις μεταγενέστερες ερμηνείες του όρου. Μπορεί ο Αριστοτέλης να διαφωνεί με το δάσκαλό του στην ερμηνεία της αλήθειας, της γνώσης και της καλοσύνης⁶, όμως και οι δύο συμφωνούν πως η τέχνη είναι μια διαδικασία μίμησης, δηλαδή μια αναπαραγωγή αρχετύπων.

Ο Πλάτωνας θεωρεί πως η τέχνη μιμείται τον κόσμο όπως τον κατανοεί και τον αποδίδει ο άνθρωπος. Δηλαδή, το αντικείμενο της μίμησής του είναι ήδη αποκομμένο από την Αλήθεια, με άλλα λόγια είναι η απομίμηση της μίμησης του κόσμου των Ιδεών.⁷ Άρα ο καλλιτέχνης κατά τον Πλάτωνα δεν έχει ουσιαστική γνώση του αντικειμένου που μιμείται, γι' αυτό μετά βίας καταφέρνει μία επιφανειακή – επιφανειακή προσέγγιση του αρχετύπου του. Για το λόγο αυτό υποστηρίζει ότι το αποτέλεσμα της μίμησης στην

⁴ Wikipedia, "Mimesis", <http://en.wikipedia.org/wiki/Mimesis>

⁵ Kelly, Michael, "Mimesis", λήμμα στη, *The Encyclopedia of Aesthetics*, Oxford University Press, Oxford, 1998, τόμος 3, σελ.233.

⁶ Μπορεί ο Αριστοτέλης να διαφωνεί με το δάσκαλό του στην ερμηνεία της αλήθειας, της γνώσης και της καλοσύνης, όμως και οι δύο συμφωνούν πως η τέχνη είναι μια διαδικασία μίμησης, δηλαδή μια αναπαραγωγή αρχετύπων; Gebauer, Gunter, Wulf, Christof, *Mimesis, Culture- Art- Society*, μετάφραση D.Reneau, University of California Press, California, 1995, σελ.44

⁷ Συγκεκριμένα ο Πλάτωνας υποστηρίζει πως η Αλήθεια, η Ουσία και η Μορφή ενός πράγματος ενυπάρχουν στον κόσμο των Ιδεών, επομένως αυτό που αντιλαμβάνεται με τις αισθήσεις του ο άνθρωπος, δηλαδή ο φυσικός κόσμος, είναι υποδεέστερος του ιδεατού, επειδή είναι μια ατελής αντανάκλαση του Κόσμου των Ιδεών; Edwards, Paul, "Mimesis," λήμμα στη, *The Encyclopedia of Philosophy*, Macmillian, New York, 1967, τόμος 5&6, σελ.335.

τέχνη είναι αμφιλεγόμενο, χυδαίο και εντελώς διαφορετικό από την Ουσία του αρχικού προτύπου του.⁸

Ο Αριστοτέλης θεωρεί τον άνθρωπο το πλέον μιμητικό ον, γιατί η μίμηση είναι μια διαδικασία σύμφυτη με αυτόν, που μάλιστα τον διαφοροποιεί από τα υπόλοιπα είδη.⁹ Έτσι, αν και συμφωνεί με τον Πλάτωνα πως η αναπαραγωγή δεν παράγει τέλεια αντίγραφα του πραγματικού, την αντιμετωπίζει σαν μια δημιουργική διαδικασία συλλογής, απεικόνισης και μετασχηματισμού στοιχείων από τον κόσμο της φύσης στον κόσμο της τέχνης.¹⁰ Άρα, ο καλλιτέχνης κατά τον Αριστοτέλη επιτελεί μια πράξη δημιουργικής αναπαραγωγής και όχι στείρα μίμηση, επειδή συλλέγει συνειδητά συγκεκριμένες λεπτομέρειες, αποκλείει άλλες και παράγει ένα προσωπικό, αληθινό δημιούργημα και όχι ένα ψευδές κακέκτυπο.¹¹ Συνοψίζοντας καταλήγει ότι η εμπειρία της μίμησης για τον άνθρωπο είναι μία διδακτική διαδικασία, που του επιτρέπει να ανακαλύψει την Αλήθεια. Για αυτό, παρόλο που τα έργα τέχνης ενέχουν στοιχεία της πραγματικότητας, ώστε να καταστεί εφικτή η ταύτιση του θεατή με αυτά, δεν συγχέονται με την πραγματικότητα.

Έκτοτε και έως το 18^ο αιώνα, η μίμηση αντιμετωπίστηκε μέσα από τις θεωρίες των προαναφερθέντων φιλοσόφων. Σύμφωνα με τις αισθητικές θεωρίες του 17^{ου} και 18^{ου} αιώνα, οι οποίες δίνουν έμφαση στη σχέση της μίμησης με την καλλιτεχνική έκφραση, όπως αυτή εμπλουτίζεται από τα βιώματα του καλλιτέχνη, η μίμηση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη μεγαλειώδη αναπαράσταση της εξιδανικευμένης Φύσης. Ο Λέσινγκ και ο Ρουσσώ προσεγγίζουν τη σχέση της μίμησης και της φύσης περισσότερο σαν μια δημιουργική διαδικασία με την οποία ο καλλιτέχνης συνθέτει ένα νέο κόσμο που επαναπροσδιορίζει το αντικείμενο της μίμησής του.¹² Πιο συγκεκριμένα ο Ρουσσώ παύει να θεωρεί την ομοιότητα τη βάση της μίμησης, γιατί την αντικαθιστά με την ιδέα του ίχνους. Επίσης, εισάγει και τη διάσταση του χρόνου, δηλαδή υποστηρίζει ότι ο μοναδικός χρόνος αντίληψης του αντικειμένου προς μίμηση, γίνεται μέρος της

⁸ Kelly, Michael, "Mimesis", λήμμα στη, *The Encyclopedia of Aesthetics*, Oxford University Press, Oxford, 1998, τόμος 3, σελ.234

⁹ Ο Αριστοτέλης στην "Ποιητική" γράφει: Η μίμηση είναι φυσική στο ανθρώπινο είδος από την παιδική του ηλικία: Ο Άνθρωπος διαφοροποιείται από τα άλλα ζώα, επειδή είναι το πλέον μιμητικό από όλα. ; Norris, Margot, "Darwin, Nietzsche, Kafka and the Problem of Mimesis", *Comparative Literature*, τχ. 95, Johns Hopkins University Press, Baltimore, Δεκέμβριος 1980, σελ.1232

¹⁰ Η διαφωνία τους έγκειται στην αριστοτελική αντιμετώπιση της πραγματικότητας. Ο Αριστοτέλης υποστηρίζει πως ο κόσμος υπάρχει σε μία διαρκή, ατελή συνέχεια διαφορετικών μερών. Τα μέρη αυτά είναι διαθέσιμα προς παρατήρηση στον άνθρωπο, ο οποίος μέσα από την αέναη διαδικασία αντίληψης και ερμηνείας τους, προσεγγίζει την Αλήθεια. Αυτή, λοιπόν, αν και είναι μια έννοια, που ο άνθρωπος δεν μπορεί να την κατανοήσει απόλυτα, είναι βαθιά ριζωμένη στην ύπαρξη και στην ουσία του. Στηριζόμενος, λοιπόν στην θεωρία των μερών κάποιος πρέπει να ενστερνιστεί το ένα - το μόνο - , ώστε να μπορέσει να εξερευνήσει τα επιμέρους μέρη και έτσι να κατορθώσει να αποκτήσει συνείδηση του όλου. ; Durix, Jean-Pierre, *Mimesis, Genres and Post-Colonial Discourse: Deconstructing Magic Realism*, Macmillian, New York, 1998, σελ.45.; πρβλ. Kelly, Michael, "Mimesis", λήμμα στη, *The Encyclopedia of Aesthetics*, Oxford University Press, Oxford, 1998, τόμος 3, σελ.234

¹¹ Kelly, Michael, "Mimesis", λήμμα στη, *The Encyclopedia of Aesthetics*, Oxford University Press, Oxford, 1998, τόμος 3, σελ.234

¹² Ibid., σελ.236

μιμητικής διαδικασίας με την οποία δημιουργείται ένας νέος κόσμος.¹³ Ο Λέσινγκ στο βιβλίο του «Λαοκόων» προσθέτει πως η μίμηση δεν μπορεί να ολοκληρωθεί σαν διαδικασία χωρίς τη συμμετοχή της φαντασίας του υποκειμένου, προϋπόθεση απαραίτητη για την πραγματοποίηση και την ολοκλήρωση της μίμησης.¹⁴

Το 19^ο αιώνα ο Δαρβίνος καταρρίπτει την παγιωμένη ως την εποχή του άποψη του Αριστοτέλη ότι η μίμηση είναι η ειδοποιός διαφορά του ανθρώπου από τα άλλα έμβια όντα, υποστηρίζοντας ότι η διαδικασία αυτή εξασφαλίζει στα φυτά και στα ζώα την προσαρμογή τους στο περιβάλλον με αποτέλεσμα την επιβίωσή τους.¹⁵

Περνώντας στον 20^ο αιώνα οι Γουόλτερ Μπέντζαμιν, Αντόρνο, Τόσιγκ, Ζιράρ και Ντερντά αντιμετωπίζουν το φαινόμενο της μίμησης περισσότερο σαν μέσον κοινωνικής πρακτικής.¹⁶ Ο Γουόλτερ Μπέντζαμιν, ο οποίος θεωρεί ότι η μίμηση είναι έμφυτο χαρακτηριστικό του ανθρώπου και κύριο μέσο της έκφρασης του,¹⁷ υποστηρίζει στο *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction* ότι:

*Το έργο τέχνης γίνεται από ανθρώπους, για να το μιμηθούν άλλοι άνθρωποι, έτσι όπως οι μαθητές μιμούνται τα έργα του δασκάλου τους, για να μάθουν.*¹⁸

Βέβαια, ο Μπέντζαμιν δεν παραλείπει να θίξει το θέμα της γνησιότητας, δηλαδή «το εδώ» και «το τώρα» του πρωτοτύπου, που δεν πρόκειται ποτέ να αποκτήσει το οποιοδήποτε αντίγραφο, ακόμα και στην τελειότερη αναπαραγωγή του. Όμως, συμπληρώνει πως το κάθε αντίγραφο έχει τη δική του μοναδική χρονική στιγμή δημιουργίας, η οποία του προσδίδει τα ιδιαίτερα και μοναδικά χαρακτηριστικά του.¹⁹ Επομένως, υποστηρίζει σθεναρά πως ο άνθρωπος μαθαίνει και εξελίσσεται μέσω της

¹³ Ο Ρουσσώ, για να κάνει κατανοητή την έννοια του ίχνους, φέρνει ως παράδειγμα την περίπτωση του καθρέφτη: στην περίπτωση αυτή το υποκείμενο, όταν κοιτά τον εαυτό του σε αυτόν, αντιλαμβάνεται ότι το είδωλο το οποίο βλέπει δεν είναι η πραγματική του εικόνα, αλλά ένα ίχνος της. ; Goldhammer, Arthur "Man in the Mirror: Language, the Enlightenment, and the Postmodern", Historical Reflections, New York, 1999, τχ.25, σελ.221-226

¹⁴ Schneider, Mathew, "Problematic Differences: Conflictive Mimesis in Lessing's Laokoon", Poetics Today, τχ.20, Durham, 1999, σελ.273-289

¹⁵ Δαρβίνος στην "Εξέλιξη των Ειδών": Insects often resemble for the sake of protection various objects, such as green or decayed leaves, dead twigs, bits of lichen, flowers, spines, excrement of birds and living insects; but to this later point I shall hereafter recur. The resemblance is oft en wonderfully close, and is not confined to colour, but extends to form and even to the manner in which the insects hold themselves. The caterpillars which project motionless like dead twigs from the bushes on which they feed, offer an excellent instance of a resemblance of this kind.; Norris, Margot, "Darwin, Nietzsche, Kafka and the Problem of Mimesis", Comparative Literature, τχ. 95, Johns Hopkins University Press, Baltimore, Δεκέμβριος 1980, σελ.1232

¹⁶ Kelly, Michael, "Mimesis", λήμμα στη, *The Encyclopedia of Aesthetics*, Oxford University Press, Oxford, 1998, τόμος 3, σελ.236

¹⁷ Jennings, Michael W., *Walter Benjamin: Selected Writings*, Harvard University Press, New York, 2005, σελ.721-723

¹⁸ Benjamin, Walter, *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*, NY: Classic Books America, New York, 2009, σελ.329-330; πρβλ. Benjamin, Walter, *Reflections*, Schocken, New York, 1986, σελ.335

¹⁹ Benjamin, Walter, *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*, NY: Classic Books America, New York, 2009, σελ.329-330

μιμητικής συμπεριφοράς, για αυτό, αν του τη στερήσει κανείς, του αρνείται τη δυνατότητα να αισθάνεται μέρος του Όλου.²⁰

Ο Αντόρνο συμφωνεί με τον Μπέντζαμιν και ερευνά τη μιμητική συμπεριφορά μέσα σε ένα βιολογικό πλαίσιο παραλληλίζοντας τη μιμητική προσπάθεια των ζώων για προσαρμογή και επιβίωση με αυτή των ανθρώπων για ενσωμάτωσή τους στο κοινωνικό σύνολο.²¹ Όμως, τονίζει πως η μιμητική συμπεριφορά είναι καταπιεσμένη στη σύγχρονη Δυτική κοινωνία, για αυτό ο άνθρωπος βρίσκει καταφύγιο στα έργα τέχνης, που του επιτρέπουν «να εκφραστεί φυσικά»-να μιμηθεί-, να απελευθερωθεί και έτσι να επαναπροσδιορίσει το ρόλο του στην νέα τάξη πραγμάτων.²²

Ο Τόσιγκ, με τη σειρά του βασιζόμενος στις θεωρίες των Μπέντζαμιν και Αντόρνο, υποστηρίζει ότι η μίμηση είναι μια προσπάθεια προσαρμογής του ατόμου στο κοινωνικό σύνολο μέσω του «παιχνιδιού» της αφομοίωσης των συμπεριφορών και περιγράφει τη μιμητική διαδικασία:

Σαν τη φύση που χρησιμοποιεί ο πολιτισμός, για να δημιουργήσει μια δεύτερη φύση, δηλαδή τη δυνατότητα να αναπαράγει, να μιμείται, να δημιουργεί νέα μοντέλα, να εξερευνά τη διαφορετικότητα και με αυτή τη διαδικασία να γίνεται ο Άλλος. Το θαύμα της μίμησης έγκειται στο αντίγραφο, το οποίο μιμούμενο τα χαρακτηριστικά και τη δυναμική ενός πρωτοτύπου μπορεί να το κάνει να το ξεπεράσει.²³

Δηλαδή, «η φύση» της μίμησης σαν πρότυπο, δεν εξουσιάζει τον άνθρωπο, αντιθέτως οι σχέσεις αντικειμένου και υποκειμένου είναι ελαστικές και επιτρέπουν τον πειραματισμό για τη δημιουργία ενός αποτελέσματος με τα δικά του ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Ο Ζιράρ εισάγει την έννοια της «μιμητικής-ανταγωνιστικής» συγκρότησης των ανθρώπινων επιθυμιών και υποστηρίζει ότι η μιμητική φύση των ανθρώπινων επιθυμιών και της ανθρώπινης δραστηριότητας είναι συγκρουσιακή, γιατί το «πρότυπο» κάποιου είναι ταυτόχρονα και το κύριο «εμπόδιο» για την υλοποίηση των επιθυμιών του μιμητή, με αποτέλεσμα κάποια στιγμή να συγκρουστούν το πρότυπο με το μιμητή.²⁴

²⁰ Wallin, Richard, *Walter Benjamin, An Aesthetic of Redemption*, University of California Press, California, 1994, σελ.246

²¹ Schultz, Karla L., *Mimesis on the move: Theodor W. Adorno's concept of imitation*, Peter Lang AG, Switzerland, 1990, σελ. 204; πρβλ. Ο Αντόρνο διαπιστώνει πως τα ζώα στην προσπάθειά τους να ξεφύγουν από τον διώκτη τους ή να τον παραπλανήσουν μιμούνται το «άψυχο σύνολο» και έτσι αφομοιώνονται από αυτό, τελειοποιώντας με τον τρόπο αυτό τη μιμητική διαδικασία. Στην περίπτωση του ανθρώπου, αυτός, για να ενταχθεί στο κοινωνικό σύνολο, μιμείται τη συμπεριφορά κάποιου άλλου ή μια υποδειγματική συμπεριφορά, έτσι ώστε να ενσωματωθεί σε αυτό και να μην εκδιωχθεί; Mihai, Spariosu, *Mimesis in Contemporary Theory*, John Benjamin Publishing Company, Philadelphia, 1984, σελ.33,34

²² Kelly, Michael, "Mimesis", λήμμα στη, *The Encyclopedia of Aesthetics*, Oxford University Press, Oxford, 1998, τόμος 3, σελ.236

²³ Taussig, Michael, *Mimesis and Alterity*, Routledge, New York, 1993, xiii

²⁴ Κατά το Ζιράρ αυτό που χαρακτηρίζει τις ανθρώπινες «επιθυμίες» δεν είναι η «εγωιστική» τους φύση, αλλά η απόλυτη «ετερονομία» τους. Με άλλα λόγια δηλαδή, για τον Ζιράρ, ο άνθρωπος δεν έχει δικές του, αυτόνομες επιθυμίες, έστω και υποσυνείδητες. Επιθυμεί πάντα αυτό που κατέχει κάποιος άλλος, τον οποίο έχει πάρει ως «πρότυπο»: τη γυναίκα του (ή τον άντρα της αν είναι γυναίκα), τα αγαθά του, τη θέση του, το θαυμασμό των άλλων γι' αυτόν κλπ. Αλλά βέβαια, η «μιμητική» αυτή φύση των ανθρώπινων επιθυμιών και,

Ολοκληρώνοντας, ο Ντεριντά σχετικά με τη μίμηση υποστηρίζει πως αυτή είναι η κινητήριος δύναμη για τη δημιουργία πολιτισμού, την ορίζει όμως ως μια παραγωγική ελευθερία σκέψεων, εικόνων και θεωριών, η οποία δεν υποκύπτει σε κανόνες και οδηγεί στη δημιουργία ενός κόσμου ψευδαισθήσεων, εικόνων, μορφών και αισθήσεων, μέσα στον πραγματικό κόσμο, τον οποίο αλλάζει και επαναπροσδιορίζει, αμφισβητώντας έτσι και απορρίπτοντας τις θεωρίες του Πλάτωνα.²⁵ Ο Ντεριντά θεωρεί πως τα πάντα έχουν διττή ταυτότητα, άρα και υποκατάστατα, που συμπληρώνουν το ένα το άλλο. Επομένως κάθε ιδέα, εικόνα, αντικείμενο και συμπεριφορά που γίνονται αντικείμενα μίμησης, έχουν παρουσία, τάξη, ενότητα και ταυτότητα και ταυτόχρονα το υποκατάστατό τους, απουσία, αταξία, διάσπαση και ετερότητα. Κατ' αυτόν, και το δεύτερο, περιθωριακό συμπλήρωμα τους είναι εξίσου σημαντικό κατά την ελεύθερη, παραγωγική διαδικασία της μίμησης.²⁶ Καταλήγει λοιπόν, πως, εφόσον η μίμηση σα φαινόμενο είναι κάτι μοναδικό και αυτόνομο, τότε στη διαδικασία αυτή δεν υπάρχει «το πρωτότυπο» και «το αντίγραφο», αλλά ένα υποκατάστατο διαχωρισμένο από το αρχικό, το οποίο υπό συνθήκες μπορεί να θεωρηθεί και αυτό ως «το πρωτότυπο».²⁷

Σύμφωνα με την παραπάνω ιστορική αναδρομή, ο ορισμός της «μίμησης» επαναπροσδιορίζεται, εκσυγχρονίζεται και ερμηνεύεται ανάλογα με τις εκάστοτε κοινωνικές συνθήκες και αλλαγές. Ένας όρος τόσο ρευστός στην αντιμετώπισή του διαχρονικά προσδιορίζεται διαφορετικά σε κάθε είδος Τέχνης. Σημαντικό εργαλείο για αυτή την έρευνα αποτέλεσε η αναλυτικότερη μελέτη της εξέλιξής του από την Αναγέννηση έως τις μέρες μας στον Δυτικό κόσμο στην Αρχιτεκτονική.

Λοιπόν, η Δυτική αρχιτεκτονική από την Αναγέννηση ως τις μέρες μας «διαλέγεται» συνειδητά με τα κλασσικά πρότυπα, που αποτελούν τις ρίζες της. Άλλοτε τα μιμείται πιστά και τα εξιδανικεύει, άλλοτε τα επαναπροσδιορίζει συνδυάζοντας στοιχεία τους με την προσωπική φωνή του καλλιτέχνη και άλλοτε τα αρνείται και τα απορρίπτει. Από την άλλη μεριά η κινεζική αρχιτεκτονική στη μακρά ιστορία της εξελίχθηκε ακολουθώντας τα δικά της πρότυπα και τις δικές της θεωρίες περί μίμησης μέχρι το

επομένως, και της ανθρώπινης δραστηριότητας, είναι βαθύτατα συγκρουσιακή. Και αυτό για τον απλούστατο λόγο, ότι, μόλις κάποιος γίνει «πρότυπο» για έναν άλλο, γίνεται αυτόματα και το κατ' εξοχήν «εμπόδιο» για την υλοποίηση των επιθυμιών του. Και έτσι, αργά ή γρήγορα, το «πρότυπο» και ο «μιμητής» του - δηλαδή, σε τελευταία ανάλυση, όλοι οι άνθρωποι οδηγούνται στη σύγκρουση (...) Ποιος μπορεί πράγματι να αμφισβητήσει ότι ένα μεγάλο κομμάτι της καθημερινής μας δραστηριότητας γίνεται για να αποκτήσουμε ένα αυτοκίνητο «σαν του διπλανού μας», μια σαλοτραπεζαρία «σαν της διπλανής μας», μια θέση ανάλογη με αυτήν που κατέκτησε ήδη ο «συμφοιτητής-ανταγωνιστής» μας; Πώς να ερμηνεύσουμε αλλιώς ένα τόσο αρχαίο και τόσο σημαντικό φαινόμενο, όπως η μόδα σε όλες τις εκδοχές - ενδυματολογικές, αισθητικές, ιδεολογικές κ.λπ. - παρά σαν έκφραση του μιμητικού χαρακτήρα των επιθυμιών μας; Δημάδης, Νίκος, "Ο Rene Girard(Ζιράρ)Χωρίς Μεταφυσική", Αντίφωνο, Δεκέμβριος 2010, <http://www.antifono.gr/portal/Κατηγορίες/Θεολογία-Θρησκείολογία/Άρθρα/2523-Ζιράρ-χωρίς-Μεταφυσική.html>

²⁵ Cohen, Tom, *Jacque Derrida and the Humanities*, Cambridge University Press, New York, 2002, σελ. 132-151; πρβλ. Για τον Ντεριντά η πλατωνική Αλήθεια, που αποτελείται από ιδανικές μορφές και ιδέες, που είναι αδύνατο να αναπαραχθούν, είναι ένα ψέμα, μια μονομερής προσέγγιση της ίδιας της Ιδέας., Derrida, Jacque, *Dissemination*, μετάφραση B.Johnson, Continuum, London, 2004, σελ. 207-209

²⁶ Parson, Allan, "The Mimetic Act: Figuring the World Through Narrative Environments", Praxis and Poieisis, Ιούνιος 2009, <https://sites.google.com/site/praxisandtechne/Home/architecture/place/narrative-environment/encyclopaedia-of-narrative-environments/narrative-environments-model/mimesis>

²⁷ Ibid.

τέλος του 20^{ου} αιώνα, οπότε ξαφνικά μιμείται μαζικά και σε μεγάλη κλίμακα επιτεύγματα της δυτικής αρχιτεκτονικής διαφόρων εποχών και ρυθμών. Επειδή ο στόχος της έρευνας αυτής είναι η μελέτη και η ερμηνεία του ιδιόμορφου αυτού είδους αρχιτεκτονικής μίμησης, κρίνεται αναγκαίο να παρουσιαστεί εν συντομία πώς εξελίχθηκε το φαινόμενο της μίμησης στη νεότερη δυτική αρχιτεκτονική, για να συσχετιστεί στη συνέχεια με την πορεία του ίδιου φαινομένου στην Κίνα.

Την περίοδο της Αναγέννησης(15^{ος}-17^{ος} αιώνας) πραγματοποιείται η ανανέωση των τεχνών βασισμένη στην ελεύθερη βούληση του καλλιτέχνη και έχοντας επίκεντρό της τον άνθρωπο.²⁸ Η αναβίωση κλασικών προτύπων, δηλαδή αρχαιοελληνικών και ρωμαϊκών, η νατουραλιστική μίμηση και η διερεύνηση των μαθηματικών αναλογιών προσφέρουν λύσεις σε όλους τους τομείς της τέχνης και στην αρχιτεκτονική. Επιδιώκοντας την εξεύρεση ενός αρχιτεκτονικού αρχετύπου, θεωρείται ιδανικός ο τύπος του αρχαίου ελληνικού ναού, επειδή αυτός διαφυλάσσει τις αισθητικές και ηθικές αξίες του ελληνικού πολιτισμού, ο οποίος είχε ήδη μιμηθεί τη φύση και πλησίαζε το τέλειο.²⁹

Ακολουθεί η περίοδος του Μανιερισμού(16^{ος}αι. – αρχές του 17^{ου}) κατά την οποία η τέχνη χαρακτηρίζεται από ένα αίσθημα νοσταλγίας για την χρυσή εποχή της Αναγέννησης, που προηγήθηκε, αλλά και ένα πνεύμα απαισιοδοξίας, που εκφράζεται στα λόγια του Βαζάρι:

Η τέχνη έκανε ό,τι μπορούσε, για να μιμηθεί τη φύση και ανέβηκε τόσο ψηλά, που πιο πολύ πρέπει να φοβόμαστε μήπως πέσει σύντομα χαμηλά παρά να ελπίζουμε σε μια παραπέρα εξύψωση.³⁰

Κατά την περίοδο του Μπαρόκ συνεχίζονται οι αρχιτεκτονικές αναζητήσεις των προηγούμενων περιόδων(Αναγέννησης-Μανιερισμού) επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον τους στο πομπώδες ύφος και στη μεγαλοπρέπεια. Όμως, αυτό που κυρίως τη διαφοροποιεί από τις προηγούμενες περιόδους είναι ότι κατά κάποιον τρόπο «επιστρέφει», δηλαδή μιμείται και τη Γοτθική τέχνη, την οποία είχε απορρίψει ως πρότυπο μίμησης η Αναγέννηση.³¹

Το 17^ο αιώνα παράλληλα με το Μπαρόκ και σαν αντίδραση προς αυτό, εμφανίζονται τα πρώτα δείγματα του Κλασικισμού. Τότε επιδιώκεται η πιο ήρεμη και αρμονική σύνθεση, που βασίζεται στις αυστηρές αναλογίες και στις καθαρές γεωμετρικές μορφές,

²⁸ Σημαντικό ερέθισμα για το ξεκίνημα των μεγάλων αρχιτεκτόνων της Αναγέννησης αποτελεί το έργο του Βιτρούβιου, το οποίο διατυπώνει την άποψη ότι οι αναλογίες του ανθρώπινου σώματος θα πρέπει να αντανakλώνται στις αναλογίες των ναών, αρχή που ακολουθούσαν οι ναοί της ελληνικής κλασικής αρχαιότητας., Berry, Ingrid E., *Architectural Theory and Practice: Vitruvian Principles and "Full-Scale Detail" Architectural Drawings*, Memoirs of the American Academy in Rome, τχ.50, New York, 2005, σελ. 1-13

²⁹ Το κτίριο διαρθρώνεται όπως και στην αρχαιότητα με βάση, κορμό και στέψη. Αρχιτεκτονικά στοιχεία, που επαναλαμβάνονται πολλαπλασιαζόμενα με συγκεκριμένους αριθμούς, τονίζουν τη συμμετρία και τη στατικότητα του κτιρίου, ενώ για τη διαμόρφωση και διακόσμηση των όψεων των κτιρίων χρησιμοποιούνται ο τοσκανικός, ο δωρικός, ο ιωνικός, ο κορινθιακός και ο σύνθετος ρυθμός., Watkin, David, *Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής*, μετάφραση Κ.Κουρεμένος, έκδοση ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2004, σελ.212-244

³⁰ Maniates, Maria R., *Mannerism in Italian Music and Culture*, Manchester University Press, Oxford, 1979, σελ.15

³¹ Watkin, David, *Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής*, μετάφραση Κ.Κουρεμένος, έκδοση ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2004, σελ.283-323

χαρακτηριστικά που διαθέτει η αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική, η οποία για άλλη μια φορά γίνεται πρότυπο μίμησης. Στην αναθέρμανση του ενδιαφέροντος για την τέχνη της κλασικής αρχαιότητας -Ελληνικής και Ρωμαϊκής- συμβάλλουν οι αρχαιολογικές ανακαλύψεις της εποχής, που έγιναν από τον Γιόχαν Βίνκελμαν και οι θεωρητικές απόψεις του σχετικά με αυτήν.³²

Την εποχή αυτή πραγματοποιείται για πρώτη φορά η συστηματική καταγραφή και η απευθείας μελέτη των δημιουργημάτων της κλασικής αρχαιότητας, διατυπώνονται επιστημονικές θεωρίες περί μίμησης, αναζητείται το «αρχικό» αρχέτυπο κάθε αντικειμένου μίμησης καθώς και τα κριτήρια επιλογής των προτύπων μίμησης. Στα πλαίσια αυτών των αναζητήσεων ο Κατρεμέρ Ντε Κενσού διατυπώνει μια θεωρία περί μίμησης, σύμφωνα με την οποία ο άνθρωπος μιμείται τη φύση, όχι μιμούμενος τα χαρακτηριστικά της, αλλά τις αρχές που καθορίζουν τις διαδικασίες της. Ειδικά για τους αρχιτέκτονες υποστηρίζει:

Έτσι, ο αρχιτέκτονας μιμείται τη φύση, όταν στις δημιουργίες, που αφορούν την τέχνη του, είναι εμφανές πως έχει ακολουθήσει τις διαδικασίες, που ακολουθεί η φύση σε όλα τα έργα της.³³

Ακόμη θεωρεί ότι η μίμηση, που είναι αποτέλεσμα ενός συνδυασμού προϋπαρχόντων στοιχείων, είναι η βάση κάθε εφεύρεσης.³⁴ Παράλληλα η επιθυμία για εκλογίκευση και η αναζήτηση του «αρχικού» αρχετύπου οδήγησε τον Αββά Λοζιέρ και την πλειονότητα των μελετητών του 18^{ου} αιώνα στη θεωρία περί της «πρωτόγονης καλύβας» (primitive hut), το υποτιθέμενο πρωταρχικό μοντέλο μίμησης της Ελληνικής και Κλασικής αρχιτεκτονικής.³⁵

Όμως στο τέλος του 18^{ου} αιώνα τα Ελληνικά και τα Ρωμαϊκά έργα για άλλη μια φορά αμφισβητούνται σαν τα αποκλειστικά μοντέλα μίμησης και οι αρχιτέκτονες στρέφονται σε στυλιστικά χαρακτηριστικά και άλλων εποχών. Αυτή η προσπάθεια ανανέωσης του μορφολογικού λεξιλογίου υπηρετείται από τον Εκλεκτικισμό, ο οποίος χαρακτηρίζει την αρχιτεκτονική του νεοκλασικισμού του 19ου αιώνα.³⁶ Στα αρχιτεκτονικά δημιουργήματά τους οι δημιουργοί, άλλοτε επιτυχώς και άλλοτε ανεπιτυχώς, επιλέγουν, χρησιμοποιούν και τελικά μιμούνται συγκεκριμένα αρχιτεκτονικά στοιχεία άλλων εποχών.³⁷

³² Passim., Irwin, David, *Winckelmann: Writings on Art*, Phaidon Press Limited, London, 1972

³³ Κατρεμέ ντε Κενσού στην *Quatremere's Encyclopedie Methodique de Panckoucke: Thus the architect imitates nature when, in the creations dependent on his art, he has followed and made evident the system which nature has developed in all her works*, Quatremere de Quincy, "On Imitation", Architectural Design, τχ.58, London, 1988, σελ.7,

³⁴ Steil, Lucien, "On Imitation", Architectural Design, τχ.58, London, 1988, σελ.8-9

³⁵ Rykwert, Joseph, *The dancing column*, The MIT Press, Cambridge, 1998, σελ.12-13

³⁶ Watkin, David, *Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής*, μετάφραση Κ.Κουρεμένος, έκδοση ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2004, σελ.371

³⁷ Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα επιτυχούς εκλεκτικισμού θεωρείται το αρχιτεκτονικό έργο του Καρλ Φρίντριχ Σίνκελ, με πιο αντιπροσωπευτικό το Άλτες Μουσέουμ. Αυτός δεν περιορίζεται στην απλή στυλιστική μίμηση των προτύπων του, αλλά διερευνά και αποδίδει διάφορες ιστορικές μορφές προσπαθώντας να αποτυπώσει την ουσία τους.,Linazoroso, Jose I., "The Theory and Practice of Imitation and the Crisis in Classicism", Architectural Design, τχ.58, London, 1988, σελ.11-15

Στην Ευρωπαϊκή τέχνη του τέλους του 19ου αιώνα παρατηρούνται τάσεις αμφισβήτησης του εκλεκτικισμού και των «παρωχημένων» ιστορικών μορφών. Το καλλιτεχνικό κίνημα, που συμβάλει στην αποδέσμευση της αρχιτεκτονικής από την καταπίεση του εκλεκτικισμού, ανοίγοντας το δρόμο προς το μοντέρνο, ονομάζεται Αρ Νουβό (Art Nouveau). Για αυτό το λόγο η αρχιτεκτονική της Αρ Νουβό απαρνιέται το διάκοσμο των ιστορικών μορφών και μιμείται φυτικά, ζωικά και γεωμετρικά μοτίβα (νατουραλιστική μίμηση). Επιπλέον εγκαταλείπει την άκριτη και τετριμμένη χρήση των κλασικιστικών ρυθμών, απλοποιεί τους όγκους και τους διακοσμή με περίτεχνα σχήματα, προσαρμόζοντας τις μεθόδους κατασκευής στις ραγδαίες τεχνολογικές αλλαγές με χρήση νέων υλικών (σίδηρο, χάλυβα, γυαλί).³⁸

Στο διάστημα του Μεσοπολέμου δημιουργείται η ανάγκη αισθητικού επαναπροσδιορισμού του ευρωπαϊκού τεχνολογικού πολιτισμού με επιδίωξη την υπέρβαση του ναρκισσισμού της Αρ Νουβό, έτσι τη θέση των διακοσμήσεων παίρνουν οι απλές, καθαρές, αυστηρές και αρχιτεκτονικά ακριβείς μορφές. Η αρχιτεκτονική αντιμετωπίζεται σαν καθαρά λογική διαδικασία και πειραματίζεται χρησιμοποιώντας κάθε νέο τεχνολογικό επίτευγμα.³⁹ Οι εκπρόσωποι του Μοντέρνου Κινήματος υποστηρίζουν: «Form follows function»⁴⁰ και «Less is more»⁴¹. Βασική αρχή όλων των σχολών του Μοντέρνου είναι η αποστροφή και απόρριψη της παράδοσης, και κάθε παραδοσιακού προτύπου μίμησης, γιατί θεωρούν ότι αυτή δεσμεύει την προσωπική δημιουργικότητα του καλλιτέχνη. Ενθαρρύνουν όμως τη μίμηση της προσωπικής δημιουργίας του αρχιτέκτονα από τον ίδιο τον αρχιτέκτονα στα πλαίσια της αναζήτησης της καθαρής μορφής (αυτομίμηση).⁴²

Περίπου στα μέσα του 20^{ου} αιώνα το δόγμα: «Form follows function» οδηγεί στην κατασκευή ψυχρών και άψυχων κτιρίων, που δεν υπηρετούν τις αρχές σύλληψής τους. Έτσι σιγά – σιγά το «Less is more» αντιμετωπίζεται από τους αρχιτεκτονικούς κύκλους ως «Less is bore»⁴³. Οι αρχιτέκτονες αμφισβητώντας την «ανιστορική» υπερβολή των Μοντέρνων και διαβλέποντας τον κίνδυνο καταστροφής του παραδοσιακού αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, δημιουργούν έργα επηρεασμένα από την ιστορική παράδοση. Η Ιστορία αντιμετωπίζεται ως πηγή έμπνευσης και γίνεται αποσπασματικά μανιερστική αναπαραγωγή συγκεκριμένων μορφολογικών στοιχείων προηγούμενων εποχών.⁴⁴ Η μίμηση πλέον γίνεται ένας στυλιστικός πειραματισμός δίχως ιστορικό

³⁸ Watkin, David, *Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής*, μετάφραση Κ.Κουρεμένος, έκδοση ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2004, σελ.539-568

³⁹ Wikipedia, "Modern Architecture", http://en.wikipedia.org/wiki/Modern_architecture

⁴⁰ Wikipedia, "Form Follows Function", http://en.wikipedia.org/wiki/Form_follows_function

⁴¹ Wikipedia, "Less is More", http://en.wikipedia.org/wiki/Less_is_more; πρβλ. Wikipedia, "Ludwig Mies van der Rohe", http://en.wikipedia.org/wiki/Ludwig_Mies_van_der_Rohe

⁴² Watkin, David, *Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής*, μετάφραση Κ.Κουρεμένος, έκδοση ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2004, σελ.568-662

⁴³ Wikipedia, "Robert Venturi", http://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Venturi

⁴⁴ Ιδιαίτερα επηρεάζονται από τη Ρωμαϊκή, Αναγεννησιακή, Μπαρόκ, Κλασικιστική και Μοντέρνα αρχιτεκτονική, την οποία αντιμετωπίζουν σαν τον πιο πρόσφατο ιστορικό αρχιτεκτονικό ρυθμό., Watkin, David, *Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής*, μετάφραση Κ.Κουρεμένος, έκδοση ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2004, σελ. 662-670

υπόβαθρο, που παράγει αμφιλεγόμενα αποτελέσματα, τα οποία κάποιες φορές αγγίζουν τα όρια του κιτς. Το πιο χαρακτηριστικό δείγμα μεταμοντέρνας αρχιτεκτονικής είναι η Πιάτσα ντ' Ιτάλια, (Piazza d' Italia) του Τσάρλς Μουρ⁴⁵, η οποία οπτικοποιεί τις παραπάνω αναζητήσεις. Άλλωστε τα λόγια του ίδιου του αρχιτέκτονα της επιβεβαιώνουν πώς αντιλαμβάνονται οι μεταμοντέρνοι καλλιτέχνες την έννοια της μίμησης στη σύγχρονη αρχιτεκτονική:

Θυμάμαι ότι οι αρχιτεκτονικοί ρυθμοί ήταν ιταλικός, με λίγη βοήθεια από ελληνικούς, και έτσι σκεφτήκαμε πως θα μπορούσαμε να βάλουμε τοσκανικούς, δωρικούς, ιωνικούς και κορινθιακούς κίονες πάνω από την κρήνη, όμως την επισκίαζαν, εξαφανίζοντας το ιταλικό στοιχείο. Έτσι στη θέση τους προσθέσαμε ένα «ρυθμό Ζαχαροπλαστείου» (...) είχαν περισσέψει κάποια χρήματα και είπαμε να σηκώσουμε έναν ναό μπροστά, για να δείξουμε ότι η πλατεία μας ήταν από πίσω. Είχαμε επίσης αρκετά χρήματα, ώστε να σηκώσουμε ένα καμπαναριό δίπλα στο ναό, για να κάνουμε αισθητή την παρουσία μας και να κάνουμε διάφορα παιχνίδια με τα κατακόρυφα στοιχεία του ουρανοξύστη, που βρίσκεται από πίσω.

⁴⁵ Freeman, Allen, "The 70's show", Landscape Architecture, Μάιος 2004, <http://www.asla.org/lamag/lam04/may/feature3.html>

Η Κινεζική Μίμηση

Στην Κίνα υπάρχει μια μακρά διαμορφωμένη παράδοση της έννοιας της μίμησης που παραμένει αναλλοίωτη στο πέρασμα του χρόνου. Μελετώντας την κινεζική παράδοση διαπιστώνει κανείς πως πίσω από την πράξη της αντιγραφής κρύβεται μια ολόκληρη κουλτούρα. Για το λόγο αυτό στην κινεζική γλώσσα χρειάζονται περισσότερες από μία λέξεις, για να αποδώσουν όλες τις διαβαθμίσεις της μίμησης. Οι λέξεις αυτές είναι: «mofang» (ανιχνεύω πιστά-προσομοιώνω), «lin» (αντιγράφω-πλαστογραφώ), «fang» (μιμούμαι ελεύθερα) και «xiao» (επαναπροσδιορίζω).⁴⁶ Ο καθηγητής Γουέν Φονγκ στη μελέτη του “The Problem of Forgeries in Chinese Paintings” εξηγεί ότι το «fang» οδηγεί σε ένα έργο, το οποίο φέρει στοιχεία του προτύπου συνδυασμένα με τη δημιουργικότητα του καλλιτέχνη. Όμως το αποτέλεσμα αυτής της μίμησης «μπερδεύει και ενέχει υπερβολή», για αυτό «μοιάζει περισσότερο με κακέκτυπο(...)και του λείπει το συναίσθημα και η ουσία».⁴⁷ Αντίθετα, το «mofang» σημαίνει «να προσπαθείς να παράγεις μια ακριβή ρεπλίκα του πρωτοτύπου», το οποίο είναι δείγμα τεχνολογικής και κοινωνικής υπεροχής, επειδή δίνει τη δυνατότητα να αναπαράγονται έργα πολύ υψηλής ποιότητας.⁴⁸ Επιπλέον, σύμφωνα με τη λεξικολογική έρευνα του Αλεξάντερ Στίλλε στην Κινεζική γλώσσα φαίνεται πως και η έννοια του αντιγράφου αποδίδεται με δύο διαφορετικές λέξεις:

Fangzhipin: που σημαίνει αναπαραγωγή αντίστοιχη με το αντίγραφο το οποίο τοποθετείται σε ένα μουσείο στη θέση του πρωτοτύπου ή πωλείται στα καταστήματα των μουσείων

Funzhipin: που είναι το υψηλής ποιότητας αντίγραφο που χρήζει το ίδιο μελέτης και έκθεσης σε μουσείο.⁴⁹

Από πολύ παλιά οι Κινέζοι θεωρούν ότι υπάρχει άρρηκτη και οργανική σχέση ανάμεσα στο αντίγραφο και το πρωτότυπο, τόσο που υποστηρίζουν ότι ελάχιστα διαφοροποιούνται το φυσικό αντικείμενο από το τεχνητό του αντίγραφο, γιατί και τα δύο προκαλούν τις ίδιες αντιδράσεις και συναισθήματα στον παρατηρητή.⁵⁰ Ένα από τα αρχαιότερα διασωθέντα κείμενα, που φανερώνουν αυτή τη στάση των Κινέζων απέναντι στη διαδικασία αναπαραγωγής, είναι του Κινέζου λογίου Τζονγκ Μπινγκ.⁵¹

⁴⁶ Fong, Wen, “The Problem of Forgeries in Chinese Painting, Part One”, *Artibus Asiae*, τχ. 25, 2/3, Switzerland, 1962, σελ.103

⁴⁷ *Ibid.*, σελ. 115,117

⁴⁸ *Ibid.*, σελ.113

⁴⁹ Stille, Alexander, *The Future of the Past*, Picador, New York, 2002, σελ.42

⁵⁰ Silbergeld, Jerome, “Re-reading Zong Bing’s Fifth -Century Essay on Landscape Painting: A Few Critical Notes”, Shanghai shudian and Guangzhou Academy of Fine Art, Shanghai 2013, Michael Sullivan festschrift volume, σελ.35

⁵¹ Επειδή ο Τζονγκ αδυνατούσε λόγω ηλικίας να επισκεφθεί τα ιερά βουνά Λου και Χονγκ, ζωγράφησε έναν πίνακα στον οποίο περιέγραφε το υπέροχο φανταστικό ταξίδι, που έκανε, για να τα επισκεφθεί. Επομένως, διαπιστώνεται μέσα από αυτό το παράδειγμα ότι κάποιος μπορεί να αντιδράσει και να αισθανθεί το ίδιο είτε αντικρίζοντας ένα αντικείμενο στη φυσική του κατάσταση (ιερά βουνά-πρωτότυπο) είτε στο αντίγραφο του(πίνακας);Fu, Li-Tsui Flora, *Framing Famous Mountains*, The Chinese University Press, Hong Kong, σελ.26-27; πρβλ. Sullivan, Michael, *The Arts of China*, University of California Press, Berkeley, 1984, σελ. 97

Επίσης σε ένα χωρίο, που αναφέρεται στην Κινεζική παράδοση ζωγραφικής τοπίων και χρονολογείται στην αρχή της δυναστείας των Τσινγκ(1644-1917), γίνεται φανερό πως μια αναπαράσταση ή μια εικόνα του πρωτοτύπου, ακόμη και αν δεν είναι άριστη αισθητικής ποιότητας, αν «εγκλωβίζει» την ουσία του πρωτοτύπου, είναι ικανή να προκαλέσει μια διαδραστική εμπειρία και να το υποκαταστήσει, γιατί για τους Κινέζους όλα τα δημιουργήματα είναι φυσικά.⁵² Αυτό, που τους ενδιαφέρει, είναι η φυσική ροή και η συνέχεια των πραγμάτων, γιατί θεωρούν όλα τα είδη δημιουργήματα χωρίς συγκεκριμένη «αρχή» και δεν αναζητούν τι προηγήθηκε και τι ακολούθησε.⁵³ Αναζητούν τη φυσική συνέχεια των πραγμάτων, μια αέναη διαδικασία, που δημιουργεί τη ζωή και δεν καθορίζεται από τις έννοιες του χώρου και του χρόνου.⁵⁴

Ο παραπάνω τρόπος θεώρησης των πραγμάτων βασίζεται στη διδασκαλία του Λάο Τσε⁵⁵ για το Τάο⁵⁶:

Το Τάο γεννάει το ένα, το ένα το δύο, το δύο γεννάει το τρία και το τρία δέκα χιλιάδες φαινόμενα. ⁵⁷

Άρα, η αρχή, η ζωή και η πραγματικότητα δεν είναι στατικά, συγκεκριμένα και ολοκληρωμένα στοιχεία, εφόσον σε ένα σύμπαν, που δέκα χιλιάδες αντικείμενα είναι όλα άρρηκτα συνδεδεμένα μέσω του φαινομένου της γένεσης, δεν υπάρχει αρχή και τέλος, πρωτότυπο και αντίγραφο και αυθεντικό και κάλπικο, γιατί είναι όλα οργανικά και αλληλοεξαρτώμενα.⁵⁸

⁵² Δύο γυναίκες, ενώ ζωγραφίζουν στο χόμα ένα τοπίο που έχουν επισκεφτεί, αυτό ζωντανεύει και έτσι περιπλανούνται στο δάσος και κάνουν βαρκάδα στη λίμνη. Διαπιστώνεται πως στη Κινεζική κουλτούρα τα όρια μεταξύ του φυσικού δημιουργήματος, του φυσικού τοπίου εν προκειμένω, και του τεχνητού, της ζωγραφικής αναπαράστασής του, δεν είναι ξεκάθαρα και μοιάζουν να επικαλύπτονται; Stein, Rolf A., *The World in Miniature: Container Gardens and Dwellings in Far Eastern Religious Thought*, μετάφραση Ph. Brooks, Stanford University Press, Stanford, 1999, σελ. 51; πρβλ. Lothar Ledderose, "The Earthly Paradise: Religious Elements in Chinese Landscape Art", στο *Theories of Art in China*, Bush, Susan, Murck, Christian, Princeton University Press, New Jersey, 1983, σελ.178

⁵³ Watson, Burton, *The Complete Works of Zuangzhi*, Columbia University Press, New York, 1968, σελ. 42-43

⁵⁴ Gernet, Jacques, "*Chinese and Christian Visions of the World in the Seventeenth Century*", Chinese Science 4, Hong Kong University Press, Hong Kong, 1980, σελ.14-132

⁵⁵ Βικιπεδία, "Λάο Τσε", http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%AC%CE%BF_%CE%A4%CF%83%CE%B5

⁵⁶ Wikipedia, "Tao", <http://en.wikipedia.org/wiki/Tao>

⁵⁷ Laozi, Dao de jing (κείμενο Mawangdui, σελ. 97), στο *Commentary on the Lao Tzu*, Pi, Wang, μετάφραση A. Rump, University of Hawaii Press, Honolulu, 1979, σελ.128

⁵⁸ Lothar Ledderose, "The Earthly Paradise: Religious Elements in Chinese Landscape Art", στο *Theories of Art in China*, Bush, Susan, Murck, Christian, Princeton University Press, New Jersey, 1983, σελ.180

Ερευνητικά ερωτήματα

Η εργασία θα επιχειρήσει να απαντήσει στα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα.

Πρόκειται περί στείρας αντιγραφής ή δημιουργικής μίμησης;

Με ποιο τρόπο επεμβαίνουν οι Κινέζοι στα δυτικά τους πρότυπα;

Ποια στοιχεία της παραδοσιακής κινεζικής αρχιτεκτονικής ενυπάρχουν στις πόλεις ρεπλίκα; Με ποιο τρόπο αυτά καθορίζουν τη σχεδίασή τους;

Μπορούν να προσδιοριστούν οι ιστορικές αρχιτεκτονικές περίοδοι που αναπαράγονται από τους Κινέζους;

Ποια είναι τα κριτήρια βάσει των οποίων επιλέγονται τα πρότυπα μίμησης;

Γιατί οι Κινέζοι αντιγράφουν με τόσο ζήλο το δυτικό πολιτισμό;

Για ποιους λόγους είναι ευρέως αποδεκτή η αντιγραφή στην Κίνα;

Το κινεζικό παράδειγμα της μίμησης πως συνδιαλέγεται με τις σχετικές δυτικές θεωρίες; Μας δίνει δυνατότητες διατύπωσης νέων προσεγγίσεων του και πως αυτές ερμηνεύονται;

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Τα προάστια της Σαγκάης προσφέρουν ένα μοναδικό θέαμα στον επισκέπτη, διότι μέσα σε ένα απόγευμα έχει τη δυνατότητα να ταξιδέψει όχι μόνο σε «ολόκληρη την Ευρώπη», αλλά και μέσα στο χρόνο. Στην Thames Town -Αγγλική πόλη- αντικρίζει βικτοριανές βίλλες, στη «Hallstatt»-Αυστριακή Πόλη- κάνει βόλτα θαυμάζοντας το προστατευόμενο από την UNESCO αυστριακό χωριό Χάλστατ , ενώ στο Palais de Fortune -Γαλλική πόλη- θαυμάζει μπαρόκ βίλλες.



2. Chateau de Maison Laffitte, Πεκίνο, Κίνα



3. Chateau de Maison Laffitte, Γαλλία



4. Χάλστατ, Κίνα



5. Χάλστατ, Αυστρία

Songjiang_Thames Town_Αγγλική πόλη

Το σχέδιο της Thames ανατέθηκε από την Κινεζική Κυβέρνηση το 2001 στο αγγλικό αρχιτεκτονικό γραφείο Atkins και το μεγαλύτερο μέρος της είχε σχεδόν ολοκληρωθεί το 2006. Η Thames Town, κατά τη δήλωση του γραφείου Atkins, είναι ένας συνδυασμός παραδοσιακών αγγλικών στυλ. Δηλαδή, η αστική της ανάπτυξη και οι τυπολογίες κτιρίων της απαντώνται στο Σάρου, στο Μπέρκσαϊρ, στο Ντόρτσεστερ και γενικότερα στην επαρχία της Αγγλίας.⁵⁹

Στην Thames υπάρχει ένας κεντρικός δημόσιος χώρος- πλατεία- όπου στεγάζεται η εκκλησία και γύρω του αναπτύσσονται δημόσια και εμπορικά κτίρια. Τα οικοδομικά τετράγωνα είναι οργανωμένα, όπως στην Αγγλία, με τις όψεις των κτιρίων να θέτουν τα όριά τους και να τα διαχωρίζουν από το δρόμο. Οι χρήσεις γης είναι απολύτως διαχωρισμένες: Τα κτίρια που προορίζονται για εμπορική χρήση βρίσκονται στο κέντρο της πόλης γύρω από την πλατεία, ενώ αυτά που προσφέρονται για κατοίκηση αναπτύσσονται περιφερειακά του κέντρου σε περιφραγμένους χώρους.⁶⁰



6. Σχέδιο Πόλης Thames Town



7. Πόλη Μπρίστολ, 1568, Λεπτομέρεια Γουίλιαμ Σμιθ

⁵⁹ Shanghai Blogs, "One City, Nine Towns: Exploring Thames Town", City Weekend Shanghai, Ιούλιος 2011, <http://www.cityweekend.com.cn/shanghai/articles/blogs-shanghai/expat-affairs/one-city-nine-towns-exploring-thames-town/>; πρβλ. Atkins Architectural Design Studio, *Project Thames Town*, http://www.atkinsdesign.com/html/projects_masterplanning_thames.htm

⁶⁰ Hassenpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010, σελ. 90-118



8. Τσέστερ, Αγγλία



9. Ντόρτσεστερ, Αγγλία



10. Κάντερμπουρι, Αγγλία



11. Χάσλεμερ, Σάρεϋ, Αγγλία



12. Βίλλα, Thames Town, Κίνα



13. Οικία, Χάμπσαϊρ, Αγγλία

Η εκκλησία, που βρίσκεται στην κεντρική πλατεία, είναι ακριβές αντίγραφο της εκκλησία του Χριστού στο Μπρίστολ.⁶¹ Τα καταστήματα, τα οποία συναντάει κανείς, είναι αγγλικές παμπ, εστιατόρια και καταστήματα ειδών ένδυσης. Επίσης στο κέντρο της πόλης βρίσκεται το δημαρχείο και το ταχυδρομείο της Thames. Όλα τα ονόματα των δρόμων και των κτιρίων είναι αγγλικά, ενώ σε κεντρικά σημεία του εμπορικού κέντρου υπάρχουν οι τυπικοί αγγλικοί κόκκινοι τηλεφωνικοί θάλαμοι.⁶²



14. Κέντρο Thames, Εκκλησία του «Μπρίστολ»



15. Κέντρο Thames, Δημαρχείο



16. Εμπορικό Κέντρο Thames

⁶¹ Atkins Architectural Design Studio, *Project Thames Town*, http://www.atkinsdesign.com/html/projects_masterplanning_thames.htm; πρβλ. Exchange Away, "China's Little Britain", Δεκέμβριος 2012, <http://exchangeaway.wordpress.com/2012/12/14/chinas-little-britain/>

⁶² Shanghai City Escapes, "Thames Town", City Escapes, Ιούλιος 2011, <http://www.zittylylight.com/shanghai/city-escapes/thames-town>; πρβλ. Preece, Rob, "A little corner of England? No it's a Chinese knock-off! Architects in Shanghai create complete traditional village of mock Tudor homes, local pub and cobbled streets", Mail Online, Αύγουστος 2012, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2185526/A-little-corner-England-No-Chinese-knock-Architects-Shanghai-create-traditional-village-mock-Tudor-homes-local-pub-cobbled-streets.html>



17. Πινακίδες Thames Town



18. Ταξί Thames Town

Οι περιοχές, που προορίζονται για κατοίκηση είναι διαχωρισμένες από το κέντρο, περιφραγμένες, φυλάσσονται από «βρετανούς» φρουρούς και ελέγχονται σε εικοσιτετράωρη βάση από κάμερες ασφαλείας και αισθητήρες.⁶³ Οι τύποι κτιρίων που συναντώνται, είναι: βικτοριανό, γεωργιανό, μεσαιωνικό στυλ και κάστρα. Όλες οι κατοικίες στην Thames είναι είτε μονοκατοικίες, είτε επαύλεις και απουσιάζουν εντελώς οι πολυκατοικίες. Ακόμα και οι ελάχιστες μικρότερου μεγέθους και χαμηλότερου κόστους μονοκατοικίες, που κατ' ανάγκη βρίσκονται στο κέντρο, είναι ξεκάθαρα και απόλυτα διαχωρισμένες από τους χώρους, που προορίζονται για εμπορικές χρήσεις. Αυτό επιτυγχάνεται με την τοποθέτηση των κατοικιών στο νότιο μέτωπο του οικοδομικού τετραγώνου, ενώ το δυτικό και το ανατολικό προορίζονται αποκλειστικά για εμπορικές χρήσεις. Επίσης, οι δημόσιοι χώροι του σπιτιού είναι προσανατολισμένοι νότια, ενώ οι ιδιωτικοί αρθρώνονται στο εσωτερικό του οικοδομικού τετραγώνου. Και στις δύο περιπτώσεις μονοκατοικιών δίνεται ιδιαίτερη έμφαση και προσοχή στη σχεδίαση της αυλής στο εσωτερικό του οικοδομικού τετραγώνου, για να εξασφαλιστεί η μέγιστη ιδιωτικότητα.⁶⁴



19. Κάμερες ασφαλείας



20. «Βρετανός» φρουρός

⁶³ Glancey, Jonathan, "Pubs, privet and parody as China builds little Britain by the Yangtse", The Guardian, Αύγουστος 2006, <http://www.guardian.co.uk/uk/2006/aug/16/world.china>

⁶⁴ Hassenpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010, σελ. 90-118



21. Ενδιάμεση ζώνη, Μικτή χρήση



22. Ενδιάμεση ζώνη, Μικτή χρήση



23. Διαφορετικά στυλ Αγγλικής Αρχιτεκτονικής



24. Διαφορετικά στυλ Αγγλικής Αρχιτεκτονικής



25. Περιοχή Κατοίκησης, Διαμόρφωση Οικοδομικού τετραγώνου



26. Εσωτερικός χώρος-αυλή-Οικοδομικού τετραγώνου

Για να ολοκληρωθεί η αστική επίπλωση της πόλης σύμφωνα με το βρετανικό της χαρακτήρα, διακοσμείται με αγάλματα-σφραγίδες- της αγγλικής κουλτούρας, όπως ο Χάρρυ Πότερ, η Λαίδη Νταϊάνα και ο Γουίνστον Τσόρτσιλ. Τέλος η Thames Town μία περιφραγμένη πόλη (gated community), ορίζεται και περιορίζεται από ένα υδάτινο στοιχείο -τάφρο-, το οποίο αναπαράγει τον ποταμό Τάμεση.⁶⁵



27. Λαίδη Νταϊάνα



28. Ουίνστον Τσόρτσιλ



29. Πινακίδα Καλωσορίσματος

⁶⁵ Oddity Central, "Thames Town – A Little Piece of England in China", Oddity Central, Αύγουστο 2008, <http://www.odditycentral.com/pics/thames-town-a-little-piece-of-england-in-china.html>; πρβλ. Shanghai Blogs, "One City, Nine Towns: Exploring Thames Town", City Weekend Shanghai, Ιούλιος 2011, <http://www.cityweekend.com.cn/shanghai/articles/blogs-shanghai/expat-affairs/one-city-nine-towns-exploring-thames-town/>

Jiading_Anting New Town _Γερμανική πόλη

Η Anting New Town, η οποία βρίσκεται δίπλα στο εργοστάσιο της Volkswagen, ανατέθηκε το 2001 από την Κινεζική Κυβέρνηση στο γερμανικό αρχιτεκτονικό γραφείο AS&P. Το 2006 σταμάτησε προσωρινά η κατασκευή της, για να γίνει αναθεώρηση του αρχικού σχεδίου πόλης και ολοκληρώθηκε το 2010. Η Anting σε αντίθεση με την Thames και τις προσδοκίες των Κινέζων, δεν είχε ως πρότυπο κάποια γερμανική πόλη. Σύμφωνα με την επίσημη δήλωση του γραφείου AS&P σχεδιάστηκε, για να αντιπροσωπεύει «τον ιδανικό τύπο γερμανικής πόλης, που είναι κατασκευασμένος από σκυρόδεμα, γυαλί και άσφαλτο».⁶⁶



30. Αρχικό σχέδιο της Anting

⁶⁶ Hassenpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010, σελ. 96

Η κεντρική ιδέα της Anting βασίστηκε σε δύο στοιχεία:

Στην «οργανική» ανάπτυξη της πόλης σύμφωνα με τον τρόπο, που διαμορφώνονται οι Μεσαιωνικές πόλεις, για να επιτευχθεί η μορφολογία των παραδοσιακών γερμανικών πόλεων, που είναι επηρεασμένες από αυτή και τους προσδίδει ξεχωριστή και μοναδική ταυτότητα. Επομένως η Anting θα έπρεπε να έχει μέτριο μέγεθος, μικρή πυκνότητα πληθυσμού και να μην είναι μια αχανής Κινεζική μητρόπολη.

Στην επίτευξη βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, που προβλέπεται για όλες τις σύγχρονες γερμανικές πόλεις. Δηλαδή, θα έπρεπε να επιδιωχτεί η ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, η μείωση εκπομπών ρύπων, ο διαχωρισμός των αποβλήτων, η υψηλή ποιότητα των υλικών κατασκευής και επαρκής χώρος πρασίνου και αναψυχής, που να συνδέεται με διαμορφωμένες διαδρομές πεζών. Στην ουσία στόχευαν σε «ένα λειτουργικό σχέδιο πόλης καθαρά βασισμένο στις φονξιοναλιστικές αρχές του κλασσικού μοντερνισμού»⁶⁷

Η Anting χαρακτηρίζεται από εντυπωσιακά μεγάλους και ελεύθερους δημόσιους χώρους και από ένα καλά οργανωμένο δίκτυο κίνησης πεζών. Στο κέντρο της βρίσκεται μια τεράστια υπαίθρια πλατεία, η οποία «φιλοξενεί» μια Bauhaus εκκλησία, και πλαισιώνεται από δημόσια κτίρια. Γύρω από το κέντρο αναπτύσσεται η υπόλοιπη πόλη, η οποία δε διαχωρίζεται σε εμπορικές και οικιστικές ζώνες, αλλά αντίθετα επιλέγεται ο συνδυασμός μικτών χρήσεων σε κάθε σημείο της πόλης.⁶⁸



31. Εκκλησία Anting



32. Κέντρο Anting

⁶⁷ Ibid., σελ.96-98; πρβλ. A101 Block City Masterplan Competition, AS&P Project Portfolio, Ιούλιος 2010

⁶⁸ Hassenpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010, σελ. 97-100; πρβλ. Yang, Xifan, "Management Disaster: A German Ghost Town in the Heart of China", Spiegel Online, Οκτώβριος 2012, <http://www.spiegel.de/international/world/management-disaster-a-german-ghost-town-in-the-heart-of-china-a-791392.html>



33. Κτίρια Γραφείων , Κεντρική Πλατεία Anting



34. Δημόσιο Κτίριο, Κεντρική Πλατεία

Τα οικοδομικά τετράγωνα αρχικά σχεδιάστηκαν σε κλειστές δομές, που διατηρούσαν τη μικροκλίμακα της κάθε «γειτονιάς». Μετά από απαίτηση των Κινέζων το 2006 άλλαξαν και μετατράπηκαν σε επιμήκεις γραμμικής ανάπτυξης δομές. Έτσι, οι προβλεπόμενες εσωτερικές αυλές επαναπροσδιορίστηκαν και λειτούργησαν σα διαχωριστικοί χώροι πρασίνου. Όλα σχεδόν τα κτίρια είναι πενταώροφα και φιλοξενούν μικτές χρήσεις. Έτσι στα ισόγεια στεγάζονται καταστήματα, ενώ οι υπόλοιποι όροφοι προσφέρονται για κατοίκηση. Οι περισσότερες κατοικίες είναι διαμερίσματα πολυκατοικιών, ενώ είναι πολύ μικρός ο αριθμός των μονοκατοικιών. Εξαιτίας του τρόπου σχεδίασης των οικοδομικών τετραγώνων τα περισσότερα μέτωπα κατοικιών είναι ανατολικά προσανατολισμένα.⁶⁹



35. Μικτή χρήση-Ισόγεια Καταστήματα

⁶⁹ Hassenpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010, σελ. 98-107



36. Μικτή χρήση-Καταστήματα Ισόγειο



37. Πολυκατοικίες



38. Πολυκατοικίες



39. Πολυκατοικίες

Οι δημιουργοί της Anting, πιστοί στον «ιδανικό τύπο» γερμανικής πόλης, αρχικά δεν είχαν προβλέψει να περιορίζονται και να προστατεύονται οι περιοχές κατοίκησης, για αυτό το 2006 αναθεωρώντας το αρχικό σχέδιο πόλης, προσέθεσαν σε κάθε οικοδομικό τετράγωνο μικρά κόκκινα φυλάκια, τα οποία θα εξασφάλιζαν την ασφάλεια των ενοίκων. Επίσης, στα όρια της πόλης, τα οποία σηματοδοτούνται από μια τάφρο, που την περικυκλώνει στους δρόμους, που τη συνδέουν με τον υπόλοιπο αστικό ιστό, προστέθηκαν μικρές μπάρες, που ελέγχουν την εισροή των επισκεπτών.⁷⁰



40. Κόκκινα φυλάκια



41. Τάφρος

Ολοκληρώνοντας, για την τόνωση του γερμανικού χαρακτήρα της πόλης, η αρχιτεκτονική ομάδα επέλεξε τη χρήση υλικών, όπως το σκυρόδεμα και το γυαλί, το χρωματισμό των όψεων με κόκκινο, μπλε, κίτρινο και ώχρα και την αναπαραγωγή γκραφίτι, ανάλογα με αυτά που συναντά κανείς στις σύγχρονες γερμανικές πόλεις.⁷¹



42. «Γερμανικά» γραφίτι

⁷⁰ ibid.

⁷¹ Lamar, Cyriaque, "Welcome to the deserted German city outside of Shanghai", Clone Cities, Δεκέμβριος 2011, <http://io9.com/5850214/welcome-to-the-deserted-german-city-outside-of-shanghai>

Shenzhen_Window of the World_Όλος ο Κόσμος

Τελευταίο αντικείμενο μελέτης της συγκεκριμένης έρευνας αποτελεί το θεματικό πάρκο Window of the World -Παράθυρο του Κόσμου- που σχεδιάστηκε για λόγους εκπαιδευτικούς στην πόλη Σεν Τζεν. Το Window of the World προηγείται των πόλεων ρεπλίκα στην Κίνα και είναι ένας χώρος που φιλοξενεί τρισδιάστατες φωτογραφίες όλων σχεδόν των αρχιτεκτονικών και φυσικών μνημείων όλων των ηπείρων εκτός της Ανταρκτικής.⁷² Σε 48 εκτάρια συναντά κανείς περίπου 130 αντίγραφα κλίμακας 1:15. Τα εκθέματα είναι τοποθετημένα σύμφωνα με γεωγραφικά και θεματικά κριτήρια, έτσι ώστε να μπορεί ο επισκέπτης να βλέπει τα μνημεία κάθε τόπου συγκεντρωμένα μαζί, αν και εξαιτίας του μεγάλου αριθμού τους, αυτό δεν επιτυγχάνεται σε όλα τα σημεία του πάρκου.⁷³

Πριν την είσοδο του πάρκου αναπτύσσονται σειρές σπιτιών, η Ευρωπαϊκή πόλη, που υποδέχονται τον επισκέπτη. Φτάνοντας κανείς στο Window of the World αντικρίζει τον Δαβίδ του Μιχαήλ Αγγέλου, δίπλα στην Αφροδίτη της Μύλου, μπροστά από των Πύργο του Έιφελ και όλα περιστοιχίζονται από ένα συνδυασμό «Ρωμαϊκής» και «Ελληνικής» κιονοστοιχίας. Έτσι έχει κανείς, τη δυνατότητα μέσα σε μια μέρα να δει τους καταρράκτες του Νιαγάρα, να κάνει βόλτα στην πλατεία του Αγίου Μάρκου και να επισκεφθεί τον Παρθενώνα. Τα εκθέματα του θεματικού πάρκου δεν είναι μόνο αντίγραφα αρχιτεκτονικών και φυσικών μνημείων, αλλά σε αυτό λαμβάνουν χώρα και διαδραστικά δρώμενα διδακτικού χαρακτήρα. Για παράδειγμα ξενάγηση μέσα σε ένα τροπικό δάσος του Αμαζονίου, σαφάρι στην Αφρική και μαθήματα σκι σε μια εσωτερική πίστα σκι των Άλπεων.⁷⁴

⁷² Κάποια από τα πιο ευρέως διαδεδομένα εκθέματα ανά ήπειρο είναι τα εξής:

Ευρώπη: ο Πύργος του Έιφελ, το Παλάτι του Μπάκιγχαμ, η Ακρόπολη, τα χειμερινά Ανάκτορα στην Πλατεία της Αγίας Πετρούπολης, το Παλάτι των Βερσαλλιών, το Κολοσσαίο, η Φοντάνα ντι Τρέβι, ο πύργος της Πίζας και το Στόουνχεντζ.

Αμερική: το Μανχάταν, το Άγαλμα της Ελευθερίας, Ινδιάνικα τοτέμ και το Γκραντ Κάνυον

Αφρική: την Πυραμίδα του Χέοπα, τη Σφίγγα και το φάρο της Αλεξάνδρειας

Ασία: το Άνγκορ Βατ, το Ταζ Μαχάλ, το Ναό του πράσινου Βούδα, το βουνό Φούτζι και το Μέρλιον.

⁷³ China Highlights, Window of the World, <http://www.chinahighlights.com/shenzhen/attraction/window-of-the-world.htm>

⁷⁴ Ibid.; Quirky Traveler, "Visit quirky Window of the World in Shenzhen China", Οκτώβριος 2009, <http://www.thequirkytraveller.com/2012/10/visit-quirky-window-of-the-world-in-shenzhen-china/>



43. Είσοδος Πάρκου



44. Κολοσσαίο



45. Ταζ Μαχάλ



46. Όπερα του Σίδνεϋ



47. Πυραμίδες της Γκίζας



48. Κοινοβούλιο της Μπραζιλια

Κοινά χαρακτηριστικά των πόλεων ρεπλικά

Τα παραπάνω παραδείγματα είναι μόνο κάποιες από τις θεματικές πόλεις ρεπλικά, αντίγραφα δυτικών, που έχουν αναπτυχθεί στα προάστια της Κίνας. Ο πολεοδομικός ιστός της χώρας περιλαμβάνει από μικρές Βερσαλλίες, όπου κανείς έχει την ψευδαίσθηση πως ζει στη Γαλλία πριν τη Γαλλική επανάσταση, μέχρι και Καλιφορνέζικες κοινότητες, που αναπαράγουν το σύγχρονο Χολιγουντιανό τρόπο ζωής. Εξαιτίας της έκτασης και του αριθμού των πόλεων αυτών αυτές δεν είναι με ακρίβεια καταμετρημένες και δεν έχουν εξακριβωθεί όλα τα θέματα, που αναπαράγονται εκεί. Παρόλα αυτά, όλες οι πόλεις ρεπλικά έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά, που διέπουν τη σχεδίαση, τη λειτουργία και την πιστότητά τους στο πρωτότυπο.

Όλες οι πόλεις ρεπλικά, από την ακριβότερη ως τη φθηνότερη, είναι πόλεις περιφραγμένες και προστατευμένες (gated communities), χαρακτηριστικό που προσφέρει στους κατοίκους τους απομόνωση, προστασία, αλλά και αποξένωση από τον περιβάλλοντα χώρο. Δηλαδή, τις πόλεις αυτές τις ορίζει και τις ξεχωρίζει ένα τείχος, το οποίο αναπτύσσεται εφαιπτομενικά των ορίων τους.⁷⁵

Στην Κίνα στις θεματικές πόλεις, για να διατηρηθεί ο δυτικός χαρακτήρας τους, εφαρμόζεται αυστηρή νομοθεσία, η οποία απαγορεύει οποιαδήποτε επέμβαση, που αλλοιώνει έστω και ελάχιστα το «Δυτικό αέρα» των πόλεων. Δηλαδή, να αλλάζουν το χρώμα των όψεων των κτιρίων, να τοποθετούν εξωτερικά και σε εμφανή σημεία τις μονάδες κλιματισμού, να αντικαθιστούν τα κουφώματα των παραθύρων με διαφορετικό υλικό, να φυτεύουν φυτά εκτός των ήδη υπάρχοντων, να κρεμούν τα ρούχα τους εκτός της οικίας τους σε μπαμπού (ενώ επιτρέπεται σε μεταλλικές απλώστρες) και να κλείνουν τα μπαλκόνια με γυαλί ή σιδεριές, μια συνήθη κινεζική τεχνική για εξοικονόμηση χώρου.⁷⁶



49. Πολυκατοικία, Κίνα



50. Τυπικό κινεζικό μπαλκόνι

⁷⁵ Hassenpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010, σελ. 90-118

⁷⁶ Bagaeen, Samer, Uduku, Ola, *Gated Communities: Social Sustainability in Contemporary and Historical Developments*, Cromwell Press Group, UK, 2010, σελ. 27-35

Η επιμονή στην αυθεντικότητα των κατασκευαστικών υλικών οδηγεί στην εισαγωγή των υλικών, που θα χρησιμοποιηθούν, από τη χώρα έμπνευσης του αντιγράφου.⁷⁷ Για παράδειγμα, στη Γαλλική πόλη Palais de Fortune, στην οποία έχουν χτιστεί σχεδόν 200 κατοικίες «Βερσαλλικής» έμπνευσης, μπαρόκ στυλ και ονομασίες όπως Villa Versailles, Villa Louvre, Villa Laffitte, οι πολυέλαιοι, τα κεραμίδια και η εξωτερική πλακόστρωση εισάγονται από τη Γαλλία.⁷⁸



51. Βίλλα Louvre, Palais de Fortune, Πεκίνο, Κίνα



52. Βίλλα Louvre, Palais de Fortune, Πεκίνο, Κίνα

⁷⁷ Rosenthal, Elizabeth, "North of Beijing, California Dreams Come True", The New York Times, Φεβρουάριος 2003, <http://www.nytimes.com/2003/02/03/world/north-of-beijing-california-dreams-come-true.html>; πρβλ. "Multi-millionaire builds exact replica of famous French chateau for \$50million... in Beijing", Mail Online, Ιούνιος 2012, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2158388/Beijing-replica-Ch-teau-Maisons-Laffitte-built-Multi-millionaire.html>

⁷⁸ Fowler, Geoffrey A., "Inside Chinese Walls", The Wall Street Journal, Οκτώβριος 2007, <http://online.wsj.com/article/SB119272724165763659.html>; πρβλ. *Beijing, Palais de Fortune*, <http://www.pdfortune.com/cf/index.html>

Η υιοθέτηση των Ευρωπαϊκών αρχών αστικού σχεδιασμού για να μοιάζει το πολεοδομικό σχέδιο των πόλεων αυτών με των Δυτικών πρωτοτύπων: Ακολουθούν πολεοδομικά μοντέλα, τα οποία προσφέρουν την οργάνωση του χώρου και την πυκνότητα πληθυσμού όπως στα Ευρωπαϊκά πρότυπα, ενώ οι Κινεζικές πόλεις ακολουθούν γραμμική και αποσπασματική ανάπτυξη.⁷⁹ Στην Ολλανδική πόλη, στη Νέα Γκαοτσιάο, για παράδειγμα, έχει αντιγραφεί όλος ο αστικός ιστός του Κατενμπρόεκ, ένα μέρος της πόλης του Άμερσφοορτ στην ολλανδική επαρχία της Ουτρέχτης. Δηλαδή, και το πρωτότυπο και το αντίγραφο του Κατενμπρόεκ έχουν σχεδιαστεί εντός μιας κυκλικής περιμέτρου, η οποία χωρίζεται σε τεταρτημόρια διαχωρίζοντας τις εμπορικές από τις οικιστικές περιοχές.⁸⁰ Εντός αυτών των περιοχών το επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων είναι μέχρι έξι ορόφους, γιατί επιδιώκεται η προσομοίωση της κλίμακας των κινεζικών πόλεων με τις ευρωπαϊκές και για να επιτευχθεί η ίδια πυκνότητα πληθυσμού με αυτή της Ολλανδίας. Έτσι και οι δύο πόλεις έχουν πυκνότητα 31 σπίτια ανά εκτάριο γης. Επίσης, το σχέδιο πόλης και των δύο έχει σχεδιαστεί από τον ίδιο αρχιτέκτονα, τον Ασόκ Μπαλότρα του γραφείου KuiperCompagnons (KCAP).⁸¹



53. Ολλανδική πόλη, Γκαοτσιάο, Κίνα



54. Κατενμπρόεκ, Άμερσφοορτ, Ολλανδία



55. Πολυκατοικίες Σαγκάη



56. Ολλανδική πόλη, Γκαοτσιάο

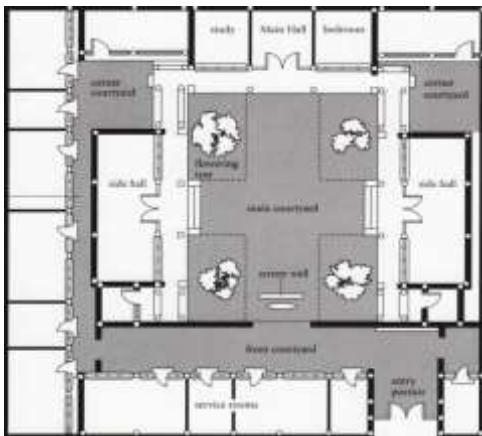
⁷⁹ Hassengpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010, σελ. 90-118

⁸⁰ Guillin, Mathias, "Going Dutch: Shanghais 'Holland Town' brings Europe to the city", CNN Travel, Ιούλιος 2010, <http://travel.cnn.com/shanghai/visit/nederland-holland-shanghai-500553>

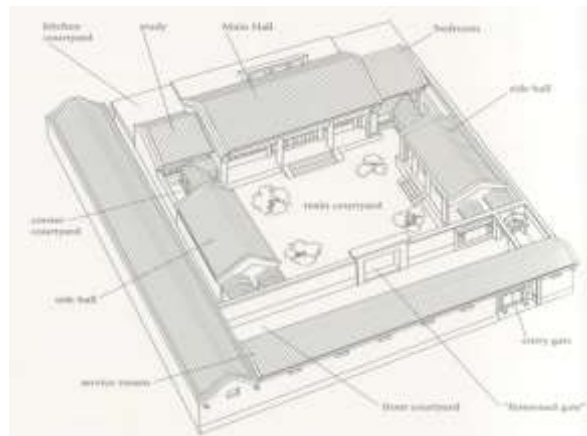
⁸¹ Chu, Shiuwen, Gietema, Ruurd, "Dutchness at Your Service", Archis, Οκτώβριος 2002, <http://swchuarchitect.blogspot.gr/2003/06/dutchness-at-your-service.html>

⁹⁰ Όπως παρατηρεί ο επικεφαλής αρχιτέκτονας της KCAP, Σιουάν Γεν: «Η Ολλανδική πόλη είναι μια προφανής εφαρμογή της φόρμουλας του Κατενμπρόεκ, που απορροφά την ουσία της ολλανδικής αρχιτεκτονικής και εισάγει οικιστικά πρότυπα του τυπικού ολλανδικού στυλ».

Η σχεδίαση και οργάνωση της κάτοψης των κατοικιών των πόλεων ρεπλίκα αναπαράγει με απόλυτη πιστότητα τα δυτικά πρότυπα. Δηλαδή, στην παραδοσιακή κινεζική κατοικία με αυλή (siheyuan⁸²) και στα πέτρινα σπιτία της πόλης (shikumen⁸³) το σπίτι αναπτύσσεται στην περιφέρεια της ιδιοκτησίας περικλείοντας την αυλή στο εσωτερικό της και οι εξωτερικοί τοίχοι ορίζουν την οικοδομική γραμμή.⁸⁴ Αντίθετα, στις κατόψεις των κατοικιών του Palais de Fortune, καθώς και πολλών άλλων νέων οικιστικών συνόλων δυτικού τύπου, η κατοικία τοποθετείται στο κέντρο της ιδιοκτησίας και πλαισιώνεται από τον κήπο, ο οποίος εξελίσσεται περιμετρικά της. Η εσωτερική αυλή, η οποία για αιώνες καθόριζε το κινεζικό σπίτι, έχει μετατοπιστεί από το κέντρο στην περιφέρεια του σπιτιού. Οι κατοικίες της Palais de Fortune είναι χτισμένες με σκυρόδεμα σε πολλά επίπεδα και περιλαμβάνουν υπόγειο, παρά το γεγονός ότι στην κινεζική παράδοση θεωρείται «βδέλυγμα», διότι η πράξη της εκσκαφής είναι συνδεδεμένη με το θάνατο και την ταφή και αντιτίθεται στη φιλοσοφία του Φενγκ Σούι -της κινεζικής πνευματικότητας του τόπου- διότι διακόπτει τη ροή της ενέργειας(qi).⁸⁵ Οι ευκολίες και οι χώροι των σπιτιών αυτών είναι ίδιες με των αντίστοιχων ευρωπαϊκών σπιτιών της υψηλής αστικής τάξης: Προβλέπεται γκαράζ δύο αυτοκινήτων, προσωπικό γυμναστήριο, δύο τραπεζαρίες(μία επίσημη και μία εντός της κουζίνας), γκαρνταρόμπες, ιδιωτικά μπαλκόνια και εσωτερικά μπάνια σε όλα τα δωμάτια, που βρίσκονται στον τελευταίο όροφο.⁸⁶



57. Παραδοσιακή Κινεζική κατοικία με εσωτερική αυλή, siheyuan



58. Παραδοσιακή Κινεζική κατοικία με εσωτερική αυλή, siheyuan

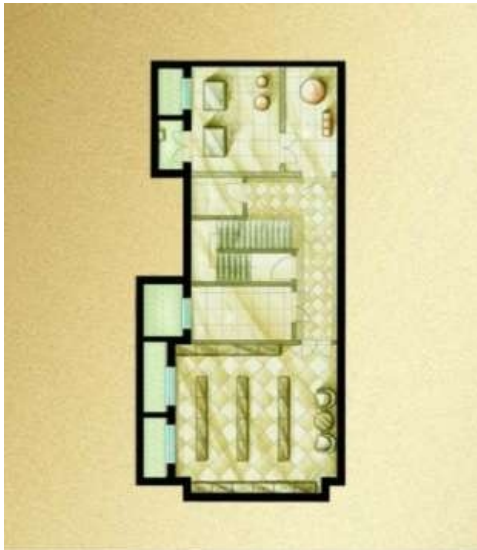
⁸² Wikipedia, "Siheyuan", <http://en.wikipedia.org/wiki/Siheyuan>

⁸³ Wikipedia, "Shikumen", <http://en.wikipedia.org/wiki/Shikumen>

⁸⁴ Knapp, Roland G., "House, Home, Family: Living and Being Chinese", The China Journal, Chicago 2006, τχ. 56, σελ. 194-196;

⁸⁵ Chu, Shaoying, "Physical geographical background of the culture of traditional Chinese residential architecture", Chinese Geographical Science, τχ.9, New York 1999, σελ. 26-32

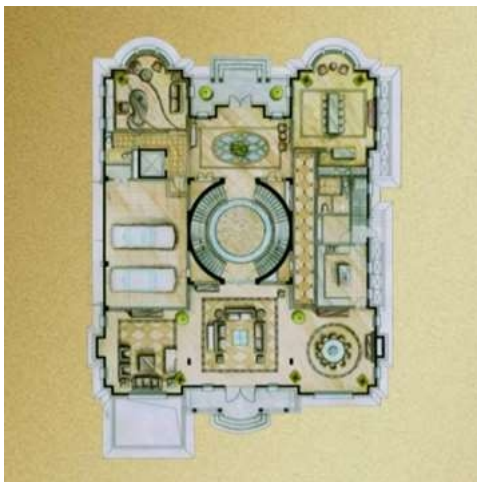
⁸⁶ Villa Versailles, Palais de Fortune, <http://www.pdfortune.com/cf/index.html>



59. Κάτοψη (-2), Villa Versailles



60. Κάτοψη (-1)



61. Κάτοψη ισογείου



62. Κάτοψη ορόφου



63. Κατοικίες Palais de Fortune

Στις πόλεις ρεπλίκα, για να αποδοθεί επιτυχέστερα ο «δυτικός αέρας», επιλέγεται η αναπαραγωγή ολόκληρων δυτικών πόλεων και αναγνωρίσιμων τοπόσημων της χώρας, που αναπαράγουν, ανεξαρτήτως της χρονολογίας κατασκευής τους, παρά οι αρχιτεκτονικοί ρυθμοί συγκεκριμένων περιόδων. Για παράδειγμα, στο κινεζικό Παρίσι στη Τιανγκντουτσέν, ο Πύργος του Άιφελ, πλαισιώνεται από τους κήπους των Βερσαλλιών και στο κέντρο της πόλης φιλοξενείται η Αρένα της Νιμ.⁸⁷ Αντίστοιχα, στην αγγλική πόλη Thames Town, που το σχέδιό της βασίστηκε στο Ντόρτσεστερ στη Μεγάλη Βρετανία, το βρετανικό πνεύμα τονίζεται με τη βικτοριανή αρχιτεκτονική των κατοικιών, την «Εκκλησία του Μπρίστολ» και κάποια μπρούτζινα αγάλματα διάσημων βρετανών, όπως του Χάρρυ Πότερ.⁸⁸



64. Γαλλική πόλη, Τιανγκντουτσέν

⁸⁷ Mail Online, “The streets of Paris recreated – on a housing estate in China”, Daily Mail UK, Σεπτέμβριος 2007, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-482913/The-streets-Paris-recreated--housing-estate-China.html>

⁸⁸ Preece, Rob, “A little corner of England? No it's a Chinese knock-off! Architects in Shanghai create complete traditional village of mock Tudor homes, local pub and cobbled streets”, Mail Online, Αύγουστος 2012, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2185526/A-little-corner-England-No-Chinese-knock-Architects-Shanghai-create-traditional-village-mock-Tudor-homes-local-pub-cobbled-streets.html>; πρβλ. Shanghai Blogs, “One City, Nine Towns: Exploring Thames Town”, City Weekend Shanghai, Ιούλιος 2011, <http://www.cityweekend.com.cn/shanghai/articles/blogs-shanghai/expat-affairs/one-city-nine-towns-exploring-thames-town/>



65. Εκκλησία του «Μπρίστολ», Thames



66. Εκκλησία του Χριστού, Μπρίστολ



67. Χάρρυ Πότερ, Thames Town



68. Κατάστημα Thames Town

Η πιστή απόδοση του «πνεύματος» των δυτικών προτύπων επιτυγχάνεται με το να ονοματοθετούν τους δρόμους και τα διάφορα κτίρια με ονόματα ίδια με των πρωτότυπων πόλεων, καθώς και με την συστηματική εκμάθηση της κουλτούρας του τόπου, που αντιγράφει η κάθε πόλη.⁸⁹

Όλες οι πόλεις ρεπλίκα παρουσιάζουν τα παραπάνω χαρακτηριστικά, άλλες σε μεγαλύτερο και άλλες σε μικρότερο βαθμό.

⁸⁹ *Ibid.*, Preece, Rob; *πρβλ.* Berg, Nate, "The Curious Case of the Imposturbs", The Atlantic Cities, Απρίλιος 2012, <http://www.theatlanticcities.com/housing/2012/04/curious-impulse-behind-imposturbs/1658/>

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Οι επεμβάσεις των Κινέζων στα πρότυπα Μίμησης.

Μια πρώτη ματιά στις κινεζικές πόλεις ρεπλίκα δημιουργεί την εντύπωση ότι πρόκειται για παραδείγματα στείρας αρχιτεκτονικής μίμησης, αφού φαίνονται πανομοιότυπες με τα δυτικά τους πρότυπα. Όμως μια πιο προσεκτική μελέτη τους αποκαλύπτει ότι αυτές, αν και μιμούνται δυτικά πρότυπα, τα αντιγράφουν με ένα γνήσιο κινεζικό τρόπο. Για παράδειγμα η φαινομενικά πιστή αντιγραφή κρύβει κάποιες ανακρίβειες: Δηλαδή, ενώ οι πόλεις αυτές είναι μικρότερες σε μέγεθος από τις πρωτότυπες, δημιουργούν την εντύπωση ότι είναι μεγαλύτερες τους – εκτός κλίμακας. Έτσι στην κινεζική Βενετία, απουσιάζουν τα μικρά στενά σοκάκια, που χαρακτηρίζουν το πρωτότυπο, και στη θέση τους συναντώνται μεγαλύτεροι δρόμοι, που δίνουν τη δυνατότητα κατασκευής υψηλότερων κτιρίων, άρα και μεγαλύτερης αίγλης. Επιπλέον, οι Κινέζοι τοποθετούν στις πόλεις ρεπλίκα τα διάφορα εμβληματικά μνημεία συγκεκριμένων χωρών, με τέτοιο τρόπο, που δημιουργεί την εντύπωση στο δυτικό επισκέπτη ότι αγνοούν ή αδιαφορούν για την ιστορική σχέση του τοπίου αυτού με τον τόπο δημιουργίας του. Για παράδειγμα στη Γαλλική πόλη ο Πύργος του Άιφελ πλαισιώνεται από τους κήπους των Βερσαλλιών και λίγα μέτρα πιο κάτω υπάρχει η Αρένα της Νίμ. Αντίστοιχα στην κινεζική Βενετία το Παλάτι των Δόγηδων, το οποίο στην Βενετία βρίσκεται πίσω από την εκκλησία του Αγίου Μάρκου, τοποθετείται δίπλα στο Καμπαναριό του Αγίου Μάρκου, ενώ ο ναός παραλείπεται. Ακόμη, όταν αναπαράγουν μια πόλη, συχνά δεν αντιγράφουν τη σύγχρονη εκδοχή της, αλλά παραλείπουν τις μεταγενέστερες επεμβάσεις και προσθήκες και διατηρούν την «αρχική» μορφή της. Έτσι στη Γαλλική πόλη απαλείφονται το Κέντρο Πομπιντού και η χαρακτηριστική γυάλινη πυραμίδα του Πεί στο Λούβρο και αναπαράγεται το Παρίσι του Χάουζμαν.



69. Παλάτι των Δόγηδων, Βενετία



70. Ναός, Πλατεία και Καμπαναριό Αγίου Μάρκου, Βενετία



71. Καμπαναριό Αγίου Μάρκου και Παλάτι των Δόγηδων, «Βενετία», Κίνα



72. Boulevard Haussman, Παρίσι



73. Γαλλική πόλη, Τσιανγκντουτσέν, Κίνα

Στοιχεία Παραδοσιακής Κινεζικής Αρχιτεκτονικής στις πόλεις ρεπλίκα

Ένα επιπλέον στοιχείο, το οποίο επιβεβαιώνει πως δεν πρόκειται για στείρα μίμηση εντοπίζεται στη διαμόρφωση των κατοικιών των πόλεων ρεπλίκα. Αυτές, παρά τις δυτικές επιρροές τους, χαρακτηρίζονται και καθορίζονται από κάποια αρχιτεκτονικά στοιχεία, τα οποία είναι βαθιά ριζωμένα στην κινεζική παράδοση, όπως ο προσανατολισμός τους, η σχέση ιδιωτικών και δημόσιων χώρων και η σημασία της εσωτερικής αυλής. Διαχρονικά στην κινεζική αρχιτεκτονική, σύμφωνα με τις αρχές του φενγκ σούι, το σπίτι έπρεπε να είναι νότια προσανατολισμένο, για να εισέρχεται σε αυτό από το άνοιγμα της πόρτας η «καλή τύχη», διαφορετικά το σπίτι και κατ'επέκταση η οικογένεια ήταν κακότυχη και η διαβίωση σε αυτό ανυπόφορη. Για το λόγο αυτό, μόνο οι γηραιότεροι και σοφότεροι της οικογένειας είχαν το προνόμιο να ζουν στη νότια προσανατολισμένη πτέρυγα της κατοικίας, το οποίο δικαίωμα στη σύγχρονη Κίνα καρπώθηκε η κινεζική ελίτ, για να προβάλει έτσι την ανωτερότητά της απέναντι στον υπόλοιπο λαό. Μάλιστα στη Κίνα, αν ένα σπίτι δεν πληροί αυτή την προϋπόθεση, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να κατοικηθεί, πόσο μάλλον να αγοραστεί από έναν Κινέζο. Επίσης κατά τη διάρκεια των χρόνων στη κινεζική παράδοση μένει अपαράλλαχτη η σχέση των ιδιωτικών και δημόσιων χώρων στην κλίμακα της γειτονιάς, αλλά και της κατοικίας. Δηλαδή, ο μόνος ανέκαθεν πραγματικά ανοιχτός χώρος στις κινεζικές πόλεις ήταν αυτός της εμπορικής αγοράς, στη γειτονιά-υποενοότητα του αστικού συνόλου-υπήρχαν στα ισόγεια των κτιρίων κάποια μικρά οικογενειακά καταστήματα, διατηρώντας όμως πάντα την ιδιωτικότητα των ενοίκων. Ειδικά παλαιότερα στα κινεζικά σπίτια ήταν τόσο σημαντική η διατήρηση της «προστασίας» της οικογενειακής ζωής, που δεν υπήρχε κανένα άνοιγμα στην όψη τους, παρά μόνο αυτό της εισόδου. Επιπλέον, η εσωτερική αυλή των κατοικιών ήταν αυτή που για αιώνες καθόριζε τη διαμόρφωση του σπιτιού περιμετρικά της, εφόσον σε αυτή μπορούσε να αποσυρθεί η οικογένεια, για να απολαύσει τις ιδιωτικές της στιγμές.⁹⁰

Αυτά τα βασικά χαρακτηριστικά της παραδοσιακής κινεζικής αρχιτεκτονικής διαπιστώνεται πως επιδιώκεται να υπάρχουν και στις ξένης εμπνεύσεως πόλεις ρεπλίκα, που αντιγράφονται κατά τα άλλα πιστά, παρά το γεγονός πως δεν είναι δυτικά. Δηλαδή, σχεδόν σε όλες τις πόλεις αντίγραφα οι κατοικίες είναι νότια προσανατολισμένες, ακόμη και αν αυτό λειτουργεί εις βάρος της ανάπτυξης του οικοδομικού τετραγώνου και της λειτουργικής διαχείρισης του χώρου. Μάλιστα η Κινεζική νομοθεσία επιβάλλει το συγκεκριμένο στοιχείο, που για να αλλάξει θα πρέπει να δοθεί ειδική άδεια από το κράτος.⁹¹ Χαρακτηριστικά στην πόλη Anting, που τα περισσότερα κτίρια είχαν αρχικά ανατολικό-δυτικό προσανατολισμό, ζητήθηκε από κινεζικούς φορείς να γίνει επανεξέταση του αρχικού σχεδίου. Ακόμα και σήμερα, παρά τις περιπτώσιακές αλλαγές που έγιναν στον τομέα αυτό, τα περισσότερα διαμερίσματα της παραμένουν άδεια, γιατί εξαιτίας του λανθασμένου προσανατολισμού οι Κινέζοι θεωρούν πως έχουν αρνητικό φενγκ σούι.⁹² Ο απόλυτος διαχωρισμός των ιδιωτικών

⁹⁰ Hassenpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010, σελ. 90-118

⁹¹ *Ibid.*, σελ 90-93

⁹² Pedersen, Samo, "One City Nine Ghost Towns", Pop Up City, Φεβρουάριος 2011, <http://popupcity.net/2011/02/one-city-nine-ghost-towns/>; πρβλ. Yang, Xifan, "Management Disaster: A German Ghost Town in the Heart of China", Spiegel Online, Οκτώβριος 2012,

και δημόσιων χώρων στις πόλεις ρεπλίκα επιτυγχάνεται με τη συγκέντρωση των εμπορικών χρήσεων στο κέντρο τους, ενώ οι κατοικίες βρίσκονται περιφερειακά του σε περιτειχισμένες ενότητες. Αντίθετα στην Anting, που οι αρχιτέκτονες επεδίωκαν τη δημιουργία μιας πόλης με ανοιχτούς δημόσιους χώρους και μικτές χρήσεις σε όλη την έκτασή της, μετά από πιέσεις του επίσημου κινεζικού κράτους διαχώρισαν τις χρήσεις και προσέθεσαν σε κάθε οικοδομικό τετράγωνο μικρά φυλάκια, για να δημιουργείται στους ενοίκους η εντύπωση πως προστατεύεται η ιδιωτικότητά τους.⁹³ Ολοκληρώνοντας, παρατηρείται ότι, αν και στις πόλεις ρεπλίκα υπερισχύει η ανάγκη για έναν πιο δυτικοπρεπή τρόπο ζωής και για αυτό η εσωτερική αυλή των κινεζικών σπιτιών μεταφέρεται περιφερειακά των κατοικιών, όμως το χαρακτηριστικό αυτό δεν εξαφανίζεται εντελώς. Δηλαδή, σε αυτές εμφανίζονται και πάλι εσωτερικές αυλές μεγαλύτερης έκτασης, που όμως «κρύβονται» στο εσωτερικό του οικοδομικού τετραγώνου και απευθύνονται σε δύο ή τρεις οικογένειες. Στην Anting, όπου οι αρχιτέκτονες δεν έλαβαν υπόψη τους αυτή την αρχή και ο ενδιαμέσος χώρος των οικοδομικών τετραγώνων λειτουργεί ως διαχωριστική λωρίδα πρασίνου, οι Κινέζοι αποφεύγουν να ζήσουν.⁹⁴

<http://www.spiegel.de/international/world/management-disaster-a-german-ghost-town-in-the-heart-of-china-a-791392.html>

⁹³ Passim. Hassenpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010

⁹⁴ Ibid., σελ. 98

Τα Δυτικά Πρότυπα Μίμησης

Ένα άλλο ζήτημα, που προκαλεί αίσθηση στις αρχιτεκτονικές ρεπλίκα της Κίνας, είναι η πληθώρα και η ποικιλία των προτύπων μίμησης. Σε αντίθεση με τη Δύση, όπου το πρότυπο μίμησης προέρχεται από συγκεκριμένες ιστορικές περιόδους, στην Κίνα επιλέγονται ως πρότυπα μίμησης ολόκληρες πόλεις, προερχόμενες από διαφορετικούς τόπους και διαφορετικές ιστορικές περιόδους. Με άλλα λόγια αυτό, που γοητεύει τους Κινέζους, δεν είναι συγκεκριμένος αρχιτεκτονικός ρυθμός ή τύπος κτιρίου, αλλά ο συνολικός «αέρας», που αποπνέουν οι δυτικές πόλεις πρότυπα. Περιδιαβαίνοντας τις πόλεις ρεπλίκα διαπιστώνεται ότι πρωταρχική επιδίωξη των Κινέζων είναι το πρότυπο μίμησης να είναι υπαρκτό-κτίριο ή πόλη-στο δυτικό κόσμο και εύκολα αναγνωρίσιμο-τοπόσημο-, γιατί για αυτούς οι πόλεις αντίγραφα λειτουργούν ως σύμβολα, που μέσω αναγνωρίσιμων οπτικών ερεθισμάτων, παραπέμπουν άμεσα στο πρωτότυπό τους. Έτσι εξηγείται το γεγονός ότι πουλήθηκαν πριν την ολοκλήρωση του έργου, σχεδόν όλες οι κατοικίες της Thames Town, όπου η βρετανική αρχιτεκτονική έχει αντιγραφεί πιστά και αναγνωρίζεται εύκολα. Αντίθετα στην Anting, που δεν επιτεύχθηκαν οι επιδιωκόμενοι από τους Κινέζους στόχοι, πουλήθηκε μόνο το 5% των κατοικιών, γιατί οι Γερμανοί αρχιτέκτονες δε αναπαρήγαγαν μια υπαρκτή γερμανική πόλη, αλλά σχεδίασαν την «ιδανική» κατά αυτούς γερμανική πόλη.⁹⁵

Από τη μελέτη των πόλεων ρεπλίκα συνάγεται ένα ακόμη συμπέρασμα, πως επιλέγονται ως πρότυπα μίμησης πόλεις, που, όταν δημιουργήθηκαν, επεδίωκαν με την αρχιτεκτονική τους να προπαγανδίσουν τον έντονο πλούτο και την ισχύ μιας άρχουσας τάξης, που απολάμβανε έναν εκλεπτυσμένο τρόπο ζωής, ο οποίος απευθυνόταν σε λίγους. Αυτή η ελίτ, που έλεγχε το πολιτικό και κοινωνικό γίγνεσθαι, ήθελε μέσω εμβληματικών κτιρίων διαλαλώντας τη δύναμη και το γόητρό της, να επιβληθεί στις μάζες και στις άλλες χώρες. Για αυτό στις Κινεζικές πόλεις ρεπλίκα γίνεται αναπαραγωγή κτιρίων Μεσαιωνικών, Αναγεννησιακών, Μπαρόκ και Κλασικιστικών, που υπηρετούν τους παραπάνω στόχους. Αντίθετα, οι αρχιτεκτονικές δημιουργίες του Μοντέρνου, που στοχεύουν στην προβολή της καθαρότητας της μορφής, της λειτουργικότητας του χώρου και συνδέονται με το Μαιϊκό παρελθόν της χώρας, δεν επιλέγονται. Απόδειξη του γεγονότος αυτού είναι ότι από όλες τις πόλεις ρεπλίκα, μόνο η Anting συγκεκριμένα, όπου αναπαράχθηκε Μοντέρνο πρότυπο μίμησης, παραμένει σχεδόν ακατοίκητη, γιατί οι Κινέζοι τη θεωρούν ψυχρή, απρόσωπη και υπερβολικά απλή.⁹⁶

⁹⁵ *Ibid.*, σελ. 90-118

⁹⁶ Yang, Xifan, "Management Disaster: A German Ghost Town in the Heart of China", Spiegel Online, Οκτώβριος 2012, <http://www.spiegel.de/international/world/management-disaster-a-german-ghost-town-in-the-heart-of-china-a-791392.html>

Οι παραπάνω επιδιώξεις των Κινέζων επιβεβαιώνονται και στις περιπτώσεις, που το πρότυπο μίμησης προέρχεται από την ιστορική τους παράδοση, όπως στην περίπτωση της Ζου Τζιαο Τζιαο, γιατί και σε αυτή αναπαραγάγουν αρχιτεκτονικές αρχές των Δυναστειών Μινγκ και Τσινγκ, που εξέφραζαν τον πλούτο και τη δύναμη της Κινεζικής ελίτ εκείνης της εποχής.⁹⁷ Τέλος, η επιθυμία τους να προβάλλουν τον πλούτο, τη δύναμη και την υψηλή τεχνογνωσία της χώρας τους και της ελίτ παρατηρείται ακόμη και στα σύγχρονα Κινεζικά κτίρια, που δεν έχουν δυτικό πρότυπο, αφού η κατασκευή τους είναι υπερβολικά ακριβή και τεχνολογικά πολύ εξελιγμένη.

⁹⁷ NPR, “*Shanghais New Suburbs*”, National Public Radio, Δεκέμβριος 2006, http://www.npr.org/programs/morning/features/2006/dec/shanghai/shanghai_suburbs.html

Τα Αυτοκρατορικά Κυνηγετικά Πάρκα_Ο Πρόγονος των πόλεων ρεπλίκα

Ένα άλλο στοιχείο των αρχιτεκτονικών ρεπλίκα, που προκαλεί ιδιαίτερη εντύπωση, εκτός του γεγονότος πως αντιγράφουν ένα ξένο πολιτισμό, είναι το μέγεθος και η κλίμακα αυτής της αντιγραφής, διότι δεν πρόκειται για αναπαραγωγή αποσπασματικών μνημείων υπό κλίμακα, αλλά για ολόκληρες δυτικές πόλεις, οι οποίες κατοικούνται και λειτουργούν, όπως οποιαδήποτε πόλη. Ο πρόγονος των σύγχρονων πόλεων ρεπλίκα, ίσως θα έπρεπε να αναζητηθεί στα Αυτοκρατορικά Κυνηγετικά Πάρκα των Δυναστειών Μινγκ και Τσινγκ και στους Ιδιωτικούς Κήπους των αξιωματούχων, αρχιτεκτονικές κατασκευές, που θεωρούντο μικρόκοσμοι-αντίγραφα του σύμπαντος.⁹⁸ Εκεί για πρώτη φορά στην ιστορία της Κίνας μιμούνται πιστά και σε μεγάλη κλίμακα τη χλωρίδα, την πανίδα, την τοπιογραφία και την αρχιτεκτονική ξένων τόπων, ώστε να δημιουργήσουν αυτά τα μακρινά περιβάλλοντα στον τόπο τους.

Τα αυτοκρατορικά κυνηγετικά πάρκα ήταν περικλειστές μεγαλειώδεις υπερκατασκευές, στις οποίες σπάνια φυτά, εξωτικά ζώα και πετρώματα από μακρινές χώρες τοποθετούνταν περίτεχνα, δημιουργώντας μια μικρογραφία του σύμπαντος. Σε αυτούς τους βοτανικούς, ζωολογικούς και γεωλογικούς κήπους αναπαράγονταν φυσικά και ανθρωπογενή μνημεία όλου του τότε γνωστού κόσμου, «αναπαριστώντας τον Κόσμο».⁹⁹ Πολλά κινεζικά ιστορικά κείμενα περιλαμβάνουν μακροσκελείς περιγραφές των θαυμάτων και των σπανίων ειδών, που φιλοξενούνταν στα κυνηγετικά αυτοκρατορικά πάρκα. Για παράδειγμα, η κινεζική ανθολογία Wen xuan, που χρονολογείται τον 3^ο αιώνα πΧ, αναφέρει για το Πρώτο Αυτοκρατορικό Πάρκο της Σανγκλίν:

Μονόκεροι από την Τσιουτζέν, άλογα από τη Νταγιάν, ρινόκεροι από το Χουανγκτζί, στρουθοκάμηλοι από την Τιαοτζί (...) πέρασαν το Κουνλούν μέσα από τις μεγάλες θάλασσες, ασυνήθιστα ζώα από άγνωστες χώρες έφτασαν από τριάντα χιλιάδες λι μακριά.¹⁰⁰

Αυτοί οι χώροι ήταν «μαγικά» τοπία, στα οποία αποσύρονταν ο αυτοκράτορας τον ελεύθερο χρόνο του, για να κυνηγήσει, να ψυχαγωγηθεί και να προσφέρει θυσίες. Όμως τα κυνηγετικά πάρκα δεν είχαν μόνο χρηστική αξία, αλλά και συμβολική, διότι συμβόλιζαν την κυριαρχία του αυτοκράτορα στο σύμπαν. Η αναπαραγωγή και «δημιουργία» τοπίου τού έδινε τη δυνατότητα να ελέγχει το σύμπαν, το λαό του, τους άλλους λαούς ακόμη και το μέλλον.¹⁰¹

⁹⁸ Lothar Ledderose, "The Earthly Paradise: Religious Elements in Chinese Landscape Art", στο Theories of Art in China, Bush, Susan, Murck, Christian, Princeton University Press, New Jersey, 1983, σελ.172

⁹⁹ Passim, Dunzhen, Liu, *Chinese Classical Gardens of Suzhou*, μετάφραση Ch.Lixian, Zhongguo jianzhu gongye chubanshe, Beijing, 1979

¹⁰⁰ Xiao, Tong, Xuan, Wen, *Selections of Refined Literature I*, μετάφραση D.Knechtges, Princeton University Press, New Jersey, 1987, 115

¹⁰¹ Stein, Rolf A., *The World in Miniature: Container Gardens and Dwellings in Far Eastern Religious Thought*, μετάφραση Ph. Brooks, Stanford University Press, Stanford, 1999, σελ. 52

Το να δημιουργήσεις ένα πάρκο, το οποίο εμπεριέχει είδη από όλα τα έμψυχα και άψυχα μέρη του σύμπαντος, είναι ήδη μια μαγική πράξη, συγκεντρώνοντας το σύμπαν στο κέντρο, στην πρωτεύουσα, δημιουργείς την κατοικία των βασιλέων.¹⁰²

Κατέχοντας ο αυτοκράτορας την τεχνογνωσία και την τεχνολογία, για να αναπαράγει μια μικρογραφία του σύμπαντος και οποιουδήποτε στοιχείου, που το αποτελεί, αυτόματα μπορούσε και να το ορίζει, με τον τρόπο που αυτός επιθυμούσε.¹⁰³ Δηλαδή, σε αυτή την περίπτωση οι Κινέζοι μέσω του φαινομένου της μίμησης και της δημιουργίας του αντιγράφου δεν καταφέρνουν μόνο να βιώσουν τα ίδια συναισθήματα, που γεννά το πρωτότυπο, αλλά επιπλέον έχουν υπό τον έλεγχό τους το ίδιο το πρωτότυπο. Η ίδια κοσμοαντίληψη κυριαρχεί και στους μικρότερης κλίμακας ιδιωτικούς κήπους, που από τις αρχές της 6ης δυναστείας(220-585μΧ.) απέκτησε το δικαίωμα να κατέχει η κινεζική ελίτ -αξιωματούχοι, πλούσιοι έμποροι, κινέζοι λόγιοι-, με πιο γνωστή την περίπτωση των Κήπων του Σουτζόου. Ένα επιπλέον κοινό χαρακτηριστικό των ιδιωτικών κήπων με τους αυτοκρατορικούς είναι ότι είναι περιχαρακωμένοι και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από τους ιδιοκτήτες τους, απομονώνοντας τους από τον υπόλοιπο απλό κόσμο.

Διαπιστώνεται λοιπόν πως τα Αυτοκρατορικά Κυνηγετικά Πάρκα και οι Ιδιωτικοί Κινεζικοί Κήποι «μικρόκοσμοι» είναι πρόγονοι των σύγχρονων αρχιτεκτονικών ρεπλίκα, αφού σε αυτά εντοπίζεται μεγάλης κλίμακας αναπαραγωγή φυσικών και τεχνητών μνημείων. Επιπλέον τα συγκεκριμένα παραδείγματα εξηγούν και κάποια επιμέρους χαρακτηριστικά των σύγχρονων αρχιτεκτονικών ρεπλίκα στην Κίνα. Δηλαδή, και οι δύο περιπτώσεις προορίζονται για μια συγκεκριμένη κοινωνική τάξη της χώρας -την άρχουσα- η οποία επιθυμεί να απολαμβάνει αυτά τα ξένα περιβάλλοντα απομονωμένη -περιχαρακωμένη-δίχως να έρχεται σε επαφή με τον υπόλοιπο απλό λαό. Επίσης, γίνεται αντιληπτό πως οι σύγχρονες αρχιτεκτονικές ρεπλίκα δεν έχουν μόνο χρηστική αξία, αλλά λειτουργούν και ως σύμβολα ενδυνάμωσης της εξουσίας της Κίνας και ως μέσα επιβολής της στον Κόσμο. Διότι, όπως στα Αυτοκρατορικά Κυνηγετικά Πάρκα ο Αυτοκράτορας όριζε το σύμπαν και το μέλλον του, επειδή κατείχε τα διάφορα φυσικά και τεχνητά μνημεία τού τότε γνωστού κόσμου, έτσι και στις σύγχρονες αρχιτεκτονικές ρεπλίκα οι ιδιοκτήτες τους ζώντας σε αυτές, αισθάνονται ότι κατέχουν το δυτικό τρόπο ζωής, ενώ ταυτόχρονα το Κινεζικό Κράτος υποδηλώνει την κυριαρχία του στα Δυτικά πρωτότυπά τους.

¹⁰² *Ibid.*

¹⁰³ Lothar Ledderose, "The Earthly Paradise: Religious Elements in Chinese Landscape Art", στο *Theories of Art in China*, Bush, Susan, Murck, Christian, Princeton University Press, New Jersey, 1983, σελ.166

Η Κινεζική Ελίτ_ Ο Κάτοχος των πόλεων ρεπλίκα

Όπως ήδη αναφέρθηκε οι αρχιτεκτονικές ρεπλίκα ξένων «κόσμων» στην Κίνα προορίζονταν πάντα για μια ελίτ. Παρόλο, που άλλαξε το πολίτευμα, το μοντέλο της οικονομίας και οι κοινωνικοί συσχετισμοί, η βασική αυτή αντίληψη παραμένει, προσαρμοσμένη στη σύγχρονη πραγματικότητα, γιατί διαχρονικά στην Κίνα υπάρχουν αρχιτεκτονήματα αντίγραφα ξένων, που προορίζονται για μια ελίτ. Βέβαια, στο παρελθόν τις αρχιτεκτονικές αυτές κατασκευές απολάμβαναν ο αυτοκράτορας, η οικογένειά του, η αυλή του γενικότερα και κάποιοι λόγιοι. Σήμερα όμως η ελίτ αυτή είναι διαφορετική, πρόκειται για τους πάρα πολύ πλούσιους Κινέζους, που πλούτισαν ή επέστρεψαν στη χώρα μετά την αλλαγή του καθεστώτος και οι οποίοι έχουν την οικονομική δυνατότητα, θαυμάζουν το Δυτικό τρόπο ζωής και επιθυμούν να τον βιώσουν χωρίς να φύγουν από τη χώρα τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι κατασκευές αυτές είναι τόσο ακριβές, ώστε κάποιες από αυτές συμπεριλαμβάνονται στις ακριβότερες κατοικίες του πλανήτη.¹⁰⁴ Η μοναδική ίσως διαφορά από το παρελθόν έγκειται στο γεγονός ότι, ενώ αυτές τότε ήταν απρόσιτες στον απλό λαό, σήμερα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση του κοινού. Συγκεκριμένα, για την οικονομική ενδυνάμωση των πόλεων ρεπλίκα, μπορούν επισκέπτες να εισέρχονται στο εμπορικό τους κέντρο, ενώ είναι ελεύθερη η είσοδος στα θεματικά πάρκα με αντίγραφα αρχιτεκτονικών μνημείων -όπως στο Window of the World. Σε αυτά όμως είναι σαφές στους εισερχομένους ότι βρίσκονται σε έναν εικονικό κόσμο, που έχει δημιουργηθεί για εκπαιδευτικούς λόγους.

¹⁰⁴ Coonan, Clifford, "Luxury comes Home to Beijing", The National, Ιανουάριος 2010, <http://www.thenational.ae/business/property/luxury-comes-home-to-beijing#full>

Η Αντιγραφή_Η διαχρονικά αποδεκτή μέθοδος μάθησης στην Κίνα

Το φαινόμενο της πιστής αρχιτεκτονικής αναπαραγωγής δεν είναι ούτε μοναδικό ούτε πρωτοφανές στην Ιστορία της Αρχιτεκτονικής. Η μελέτη της Ιστορίας του Πολιτισμού διδάσκει ότι κάθε φορά, που κάποιος πολιτισμός έρχεται σε επαφή με έναν άλλο, πιο εξελιγμένο, αρχικά τον μιμείται, για να μπορέσει να τον αφομοιώσει.¹⁰⁵ Επιπλέον στη Δυτική αρχιτεκτονική διαχρονικά παρατηρείται ότι, όταν κάποιος πολιτισμός επιθυμεί την προβολή της εικόνας της ανωτερότητάς του, δημιουργεί αρχιτεκτονήματα, που έχουν ως πρότυπό τους, αντίστοιχα παλαιότερων πολιτισμών, που έχουν ήδη αξιολογηθεί από τη συλλογική συνείδηση ως σημαντικά.¹⁰⁶ Βέβαια, στη Δύση τα αρχιτεκτονικά δάνεια πιστής αναπαραγωγής είναι αποσπασματικά, σε μικρή κλίμακα και προέρχονται πάντα από πολιτισμούς, με τους οποίους οι μιμούμενοι έχουν κοινές ρίζες και χαρακτηριστικά. Έτσι, ενώ η μίμηση λειτουργεί ως βασικός παράγοντας εξέλιξης της δυτικής αρχιτεκτονικής, η οποία μάλιστα επεδίωκε πάντα να ανακαλύψει το «αρχικό αρχέτυπο» της, η πιστή αναπαραγωγή καταδικάζεται, επειδή στερείται αισθητικής αξίας. Για αυτό το διαχρονικό της πρότυπο, δηλαδή η κλασσική πολιτιστική της παράδοση, ερμηνευόταν διαφορετικά κάθε φορά, ανάλογα με τις κοινωνικές και αισθητικές ανάγκες της εκάστοτε εποχής.¹⁰⁷

Από την άλλη μεριά, διαπιστώνεται ότι βασικό στοιχείο εξέλιξης και του κινεζικού πολιτισμού αποτελεί η διαδικασία της μίμησης, ωστόσο αντιμετωπίζεται από τους Κινέζους με διαφορετικό τρόπο. Οι Κινέζοι χρησιμοποιούν τέσσερις διαφορετικές λέξεις, για να περιγράψουν τη διαδικασία αυτή και δύο, για να ορίσουν τα είδη των αντιγράφων. Επομένως από τις σημασίες αυτές διαπιστώνεται πως το fang-μιμούμαι ελεύθερα- το οποίο είναι πλησιέστερο σημασιολογικά στη «δυτική μίμηση», για τους Κινέζους ενέχει κίνδυνο, γιατί θεωρούν τα αποτελέσματά του κακέκτυπα, δίχως ουσία και συναίσθημα. Αντίθετα το mofang-ανιχνεύω πιστά και προσομοιώνω- που οδηγεί στην παραγωγή μιας πιστής ρεπλίκα, στον Κινεζικό κόσμο θεωρείται πολύ υψηλό επίτευγμα και όχι μιας χαμηλής ποιότητας αντιγραφή. Φυσικά, ο σεβασμός και η εκτίμηση του λαού αυτού στη διαδικασία αναπαραγωγής αντιγράφων υψηλής

¹⁰⁵ Duanfang, Lu, *Third World Modernism: Architecture, Development and Identity*, London, Routledge, 2010, σελ. 57-85, σελ.165-170

¹⁰⁶ Tom Lewis, *The Hudson: A History*, New Haven, Yale University Press, 2005, σελ.193; πρβλ. Benson J. Lossing, *The Hudson: From the Wilderness to the Sea*, Hensonville, Black Dome Press, 2000, σελ. 314-349; πρβλ. "The Rise of Collegiate Gothic 1888-1899", Princeton Campus: An Interactive Computer History 1746-1996, <http://etcweb.princeton.edu/Campus/chap5.html>

¹⁰⁷ Οικονόμου, Ελευθέριος στο *"Διαφωτισμός και Κλασσική Παράδοση"*: Το φαινόμενο του κλασικισμού είναι συνώνυμο του Ευρωπαϊκού πολιτισμού και παράδοσης. Υιοθετώντας την Ελληνική αρχαιότητα σαν πρότυπο προς μίμηση, πρώτα οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες και στη συνέχεια οι πρίγκιπες και βασιλιάδες της Ευρώπης του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης, συνεχίζουν και διαδίδουν την ελληνική πολιτιστική παράδοση. Οι αναβιώσεις αυτές της αρχαίας Ελληνικής φιλοσοφίας, τέχνης, ποίησης ή αρχιτεκτονικής, είναι δημιουργήματα αποσπασματικά. Στηρίζονται στην καθαρή μίμηση της κλασσικής αρχαιότητας και συμβαίνουν συνήθως σε μεταβατικές εποχές παραδίνοντας την απαιτούμενη νομιμοποίηση του «νέου» στυλ. Η διαφορά ανάμεσα σε αυτές τις αναβιώσεις του κλασσικού πολιτισμού και στο λεγόμενο νεοκλασικισμό του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα έγκειται στον τρόπο αντιμετώπισης. Δεν βρισκόμαστε πια μπροστά στη καθαρή μίμηση των Ελληνικών γραμμάτων και τεχνών όπως έγινε από τους Ρωμαίους, ούτε έχουμε τη νομιμοποίηση της τέχνης του Μεσαίωνα μέσω του «κανόνα» του Πολύκλειτου, ούτε ακόμη έχουμε να αντιμετωπίσουμε την αναβίωση των ελληνικών γραμμάτων των ευρωπαϊών νεοπλατωνιστών του 15ου και 16ου αιώνα και των ακαδημιών Γραμμάτων και Τεχνών του 17^{ου}, <http://www.archaiologia.gr/wp-content/uploads/2011/06/27-8.pdf>

ποιότητας, δεν υποβαθμίζει την αξία της πρωτότυπης δημιουργίας, όμως στον πολιτισμό αυτό είναι εξίσου σημαντικά η δημιουργία και η πιστή αντιγραφή.¹⁰⁸

Η άποψή τους αυτή γίνεται ξεκάθαρη, αν μελετήσει κανείς την εξέλιξη της τέχνης της καλλιγραφίας και της ζωγραφικής στην Κίνα. Για αιώνες η αντιπαραβολή του αντιγράφου με το πρωτότυπο είναι για τους Κινέζους η αποτελεσματικότερη μέθοδος μάθησης. Μέσω της αντιγραφής ο καλλιτέχνης αποκτά την τεχνική κατάρτιση, τις αρετές και τη σοφία των Μεγάλων Δασκάλων με σκοπό την ανάπτυξη της προσωπικής του γραφής.¹⁰⁹ Πιο συγκεκριμένα η κλασική μέθοδος εκμάθησης καλλιγραφίας, η οποία έχει παραμείνει अपαράλλακτη ανά τους αιώνες, είναι η παρατήρηση και η συνειδητή μίμηση του πρωτοτύπου. Αυτή πραγματοποιείται σε δύο εξίσου σημαντικά στάδια: Αρχικά ο μαθητής, για να αποκτήσει την τεχνική κατάρτιση, το στυλ και την «ηθική» του Δασκάλου, αναπαράγει τα έργα του, που είναι ευρέως αποδεκτά, αφού έχουν επιβιώσει στο πέρασμα του χρόνου.¹¹⁰ Στη συνέχεια, αφού έχει τελειοποιήσει τα προϊόντα της αντιγραφής, έχοντας πλέον εντυπωμένη στο μυαλό του τη γνώση, είναι ικανός να παράγει ο ίδιος ώριμα και συνειδητά το έργο του. Μερικές φορές στην προσπάθεια να δημιουργηθεί το «τέλειο» αντίγραφο μπορεί ο μαθητής να μην καταφέρει ποτέ να δημιουργήσει προσωπικό έργο. Όμως αυτό δε θεωρείται κατακριτέο, αφού πλέον μέσω της διεξοδικής μελέτης, έχει καταστεί και ο ίδιος Δάσκαλος.¹¹¹

Το ίδιο ισχύει και στη ζωγραφική, στην οποία οι Κινέζοι έχουν αναπτύξει έναν παρόμοιο τρόπο εκμάθησης και τεχνικής κατάρτισης. Τον 5^ο αιώνα π.Χ. ο ζωγράφος Χσίε Χο(Χιέ Χε) δημιούργησε τους Έξι Κανόνες της Κινεζικής Ζωγραφικής¹¹², από τους οποίους ο τελευταίος ήταν «διαβιβάζω μέσω της αντιγραφής». Σύμφωνα με αυτόν, ο ζωγράφος αρχικά εντοπίζει το περίγραμμα -το ίχνος- κάθε στοιχείου του πίνακα, που αντιγράφει. Ύστερα κάνει πολλά προσχέδια -αντίγραφα του πρωτότυπου- για το καθένα από αυτά τα στοιχεία και, αφού τα τελειοποιήσει, επιλέγει ποια από αυτά, μπορούν να αφαιρεθούν από τη σύνθεσή του. Στη συνέχεια ετοιμάζει το πρώτο ολοκληρωμένο αντίγραφο, που ονομάζεται «πρότυπο». Το «πρότυπο» το χρησιμοποιεί, για να κάνει τη μελέτη του πάνω στο αρχικό έργο, να παραγάγει τα επιμέρους αντίγραφα και να

¹⁰⁸ Fong, Wen, *The Problem of Forgeries in Chinese Painting, Part One*, Artibus Asiae, τχ.25, 2/3, Switzerland, 1962, σελ. 99

¹⁰⁹ News from Princeton University, εισήγηση έκθεσης *“Copying and Imitation in the Arts of China on View at the Princeton University Art Museum”*, Φεβρουάριος-Ιούλιος 2001, <http://www.princeton.edu/pr/news/01/q1/0220-artchina.htm>; πρβλ. Tan, Chan, *Playing Cards with Cézanne: How the Contemporary Artists of China Copy and Recreate*, The University of Texas, Austin, 2008

¹¹⁰ Το πρώτο στάδιο, αυτό της αντιγραφής, διαιρείται σε δύο υποενότητες:

Μο(ακριβής αντιγραφή): Ο μαθητής τοποθετεί το χαρτί του πάνω στο έργο του Δασκάλου και ακολουθώντας τον κανόνα μαθαίνει πώς να χρησιμοποιεί το πινέλο σωστά.

Lin(ελεύθερη αντιγραφή): Ο μαθητής παρατηρεί από διαφορετικές αποστάσεις το έργο του Δασκάλου, ώστε να εντυπωθεί η εικόνα στο μυαλό του και μετά το αντιγράφει κοιτώντας το.

¹¹¹ Yuehping, Yen, *Calligraphy and Power in Contemporary Chinese Society*, Routledge Curzon, New York, 2005, σελ. 116-123

¹¹² Wikipedia, *“Six Principles of Chinese Painting”*, http://en.wikipedia.org/wiki/Six_principles_of_Chinese_painting

καταλήξει στο τέλειο αντίγραφο. Μάλιστα, τα αντίγραφα αυτά είναι τόσο σημαντικά στον Κινεζικό πολιτισμό, που αρκετά εκτίθενται στις μέρες μας σε μουσεία δίπλα στα πρωτότυπά τους, έχοντας ισότιμη καλλιτεχνική και εκπαιδευτική αξία με τα πρότυπα.¹¹³ Αυτή η αντιδιαμετρικά αντίθετη στάση των Κινέζων από την αντίστοιχη των Δυτικών, σχετικά με τη διαδικασία της αντιγραφής και την αξία του αντιγράφου απενοχοποιεί το ζήλο των Κινέζων να αντιγράφουν τόσο πιστά και σε τόσο μεγάλη έκταση έναν τελείως διαφορετικό πολιτισμό, όπως συμβαίνει στις πόλεις ρεπλίκα και εξηγεί τη δυσκολία, την αδυναμία και εντέλει την «καταδίκη» των πόλεων αυτών από τους Δυτικούς.

Αξίζει να ληφθεί υπόψη ότι οι Κινέζοι από πολύ παλιά θεωρούν πως ελάχιστα διαφοροποιείται το αντίγραφο από το πρωτότυπο, ακόμη και αν αυτό είναι ένα φυσικό αντικείμενο. Αυτό συμβαίνει, διότι και τα δύο «περιέχουν» την ίδια ουσία-qi-, που προκαλεί τις ίδιες αντιδράσεις, συναισθήματα και εμπειρίες στον παρατηρητή. Εντέλει αντιμετωπίζονται και τα δύο σα φυσικά δημιουργήματα χωρίς συγκεκριμένη αρχή και τέλος, πέρα από τις έννοιες του χώρου και του χρόνου, όπως αυτές γίνονται αντιληπτές από τη Δύση. Ο διαφορετικός τρόπος θεώρησης των πραγμάτων από τους δύο πολιτισμούς -το Δυτικό και τον Κινεζικό- εξηγεί πρώτα από όλα τη διαμετρικά αντίθετη αντιμετώπιση της σχέσης πρωτοτύπου και αντιγράφου. Διότι αυτό, που εναγωνίως αναζητούν οι Δυτικοί και αντιμετωπίζουν με «ιερό» θαυμασμό, δηλαδή το αρχέτυπο, απαξιώνοντας συνακόλουθα την πιστή αναπαραγωγή του, οι Κινέζοι δεν το αναζητούν, γιατί το αντιμετωπίζουν ως ένα τμήμα της φυσικής ροής ενός οργανικά αλληλοεξαρτώμενου συνόλου, όπου και τα δύο είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μέσω της Δημιουργίας.

Οι ανακρίβειες και η ανιστορικότητα, που προαναφέρθηκαν, δεν οφείλονται στην άγνοια ή έλλειψη γούστου των Κινέζων, γιατί απαντώνται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, γεγονός που υποδηλώνει συνειδητή και επιλεκτική μίμηση, που παραπέμπει στον τρόπο εκμάθησης της κινεζικής ζωγραφικής. Δηλαδή, όπως ο μαθητής, όταν αντιγράφει τα έργα του δασκάλου του, επεμβαίνει σε αυτά κατά τη διάρκεια της αφομοίωσής τους, έτσι και οι «σύγχρονοι» Κινέζοι μαθητές επεμβαίνουν στα δυτικά αρχιτεκτονικά πρωτότυπα, όπου αυτοί θεωρούν σωστό, για να τα κάνουν κτήμα τους. Ίσως με αυτό τον τρόπο υποδεικνύουν έμμεσα πώς κατά τη γνώμη τους θα έπρεπε να ήταν αυτές οι πόλεις σήμερα. Η στάση αυτή δηλώνεται καθαρά στα λόγια του καθηγητή Γουέν Φονγκ:

Μιας και η ουσία μιας καλής αντιγραφής θέτει πρώτα από όλα το βασικό ερώτημα του γούστου, είναι πιθανόν πολύ συχνά πως ένα «φρέσκο» και προσεχτικά φτιαγμένο αντίγραφο με όλες τις απαραίτητες αφαιρέσεις να φαίνεται στα μάτια του κοινού, που απευθύνεται, ακόμη πιο γοητευτικά αληθινό από το πραγματικά αληθινό.¹¹⁴

¹¹³ National Museum Palace, "The Tradition of Re-Presenting Art: Originality and Reproduction in Chinese Painting and Calligraphy", http://www.npm.gov.tw/exh96/re-presenting/intro_en.html

¹¹⁴ Fong, Wen, "The Problem of Forgeries in Chinese Painting, Part One", *Artibus Asiae*, τχ.25, 2/3, Switzerland, 1962, σελ.108

Η αντιμετώπιση του Copyright στην Κίνα

Ένας επιπλέον λόγος, που ανθίζει στην Κίνα η δημιουργία των ρεπλίκα, εντοπίζεται στη νοοτροπία, που υπάρχει σε σχέση με την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας- copyright. Στο Δυτικό κόσμο έχει προβλεφθεί ένα σύνολο νόμων, το οποίο προστατεύει το δημιουργό από οποιουδήποτε είδους κλοπή της ιδέας του. Έτσι προστατεύεται και αξιοποιείται η προσωπική δημιουργία του κάθε ατόμου, ακόμη και αν κάποιες φορές το μονοπώλιο αυτό μπορεί και να λειτουργήσει εις βάρος του συμφέροντος των πολλών. Στη σύγχρονη Κίνα έχει πλέον δημιουργηθεί αντίστοιχο νομικό πλαίσιο, όμως είναι πολύ δύσκολο να εφαρμοστεί, λόγω της τεράστιας έκτασης της χώρας, που καθιστά σχεδόν αδύνατο τον εντοπισμό όλων των αντιγραφών, και λόγω της μέχρι πρόσφατα εντελώς διαφορετικής αντιμετώπισης της πνευματικής ιδιοκτησίας. Δηλαδή και στο παρελθόν και κατά την περίοδο διακυβέρνησης του Μάο μέχρι την αλλαγή του πολιτεύματος, όλοι ήταν υποχρεωμένοι να μοιράζονται τα δημιουργήματά τους με τον υπόλοιπο κόσμο προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Για πάρα πολλά χρόνια το προσωπικό κέρδος, που προερχόταν από την εκμετάλλευση της προσωπικής δημιουργίας, θεωρείτο ότι γινόταν εις βάρος του κοινού συμφέροντος. Όλες οι νέες ιδέες και εφευρέσεις ανήκαν στο λαό της Κίνας και ήταν μέσο πολιτισμικής προβολής της ίδιας της χώρας παρά τρόπος κερδοφορίας του κατόχου τους. Επομένως αυτό, που στο Δυτικό κόσμο εδώ και αιώνες θεωρείται κλοπή και διώκεται ποινικά, στη σύγχρονη Κίνα είναι μια ιδέα αρκετά καινούργια, που δεν έχει γίνει ακόμα απολύτως αποδεκτή. Αν στα παραπάνω προστεθεί και το τεράστιο κέρδος, που αποκομίζουν οι Κινέζοι από την παραγωγή αντιγράφων, τότε εξηγείται η ανεξέλεγκτη ανάπτυξη αυτού του φαινομένου σε κάθε τομέα δραστηριότητας της Κίνας.¹¹⁵

¹¹⁵ Guanhong, Tang, "A Comparative study of Copyright and the Public interest in the United Kingdom and China", Scripted-Journal of Law, Technology and Society, 2004, <http://www.law.ed.ac.uk/ahrc/script-ed/issue2/china.asp>

«Μίμησις» Made in China

Ανακεφαλαιώνοντας, διαπιστώνεται ο λόγος, για τον οποίο η δημιουργία δυτικών ρεπλίκα στην Κίνα είναι κάτι ευρέως αποδεκτό και απόλυτα φυσικό, εφόσον η αντιγραφή για αυτούς είναι η αποτελεσματικότερη διαχρονικά αποδεκτή μέθοδος μάθησης, τρόπος ζωής αλλά και ένας τρόπος μεγάλης κερδοφορίας προσφάτως. Επιπλέον, ίσως μέσω της πιστής αρχιτεκτονικής αναπαραγωγής οι Κινέζοι να προσπαθούν να μάθουν και να αφομοιώσουν το Δυτικό πολιτισμό, για να καταφέρουν στο τέλος να παραγάγουν το δικό τους προσωπικό δημιούργημα. Επιπλέον η ιδιαίτερη αντίληψη, που αποδίδουν στην έννοια της αντιγραφής και του αντιγράφου, η ριζωμένη στα βάθη της παράδοσής τους άποψη της συμβολικής επιβολής του κατόχου του αντιγράφου πάνω στο πρωτότυπο και τέλος ο επιλεκτικός τρόπος με τον οποίο αυτοί μιμούνται τα δυτικά τους πρότυπα, οδηγεί στην ανατροπή της πρώτης εντύπωσης, ότι αυτοί μιμούνται στείρα έναν ξένο προς τους ίδιους πολιτισμό. Γιατί θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει παραφράζοντας την προαναφερθείσα ρήση του καθηγητή Γουέν Φονγκ ότι στην περίπτωση των κινεζικών δυτικών ρεπλίκα δημιουργούνται «φρέσκα» και προσεχτικά φτιαγμένα αντίγραφα των δυτικών προτύπων, στα οποία μάλιστα έχουν κάνει και τις απαραίτητες επεμβάσεις, ώστε να δημιουργήσουν πιο γοητευτικά και πιο αληθινά σύμφωνα με τα γούστα τους δημιουργήματα.

Η άποψη του Γουέν Φονγκ «παραδόξως» θυμίζει τις αντίστοιχες περί μίμησης σημαντικών διανοητών της δυτικής σκέψης, παρόλο που αυτές διαφέρουν σημαντικά από τη στάση των δυτικών αρχιτεκτόνων απέναντι στο ίδιο θέμα, η οποία προσεγγίζει την πλατωνική άποψη, ότι τα αντίγραφα είναι αισθητικά κατώτερα από το πρωτότυπο-αρχέτυπο. Έτσι για παράδειγμα ο Τόσιγκ υποστηρίζει ότι «το θαύμα της μίμησης έγκειται στο αντίγραφο, το οποίο μιμούμενο τα χαρακτηριστικά και τη δυναμική ενός προτύπου μπορεί να το ξεπεράσει». Από την άλλη ο Ντεριντά ισχυρίζεται πως δεν υπάρχει πρωτότυπο και αντίγραφο, αλλά υποκατάστατο, που υπό ειδικές συνθήκες καθίσταται και το ίδιο πρωτότυπο. Επιπρόσθετα ακολουθώντας τις απόψεις περί μίμησης του Μπέντζαμιν και του Ζιράρ θα μπορούσε να αποδοθεί η εμμονή των Κινέζων να αντιγράφουν πιστά τα δυτικά αρχιτεκτονήματα στην επιθυμία τους να αποκτήσουν μέσω της μίμησης αυτά που κατέχουν οι Δυτικοί-τα πρότυπα- και έτσι μιμούμενοι αυτούς, όπως ο μαθητής το δάσκαλο, να κατορθώσουν κάποτε να γίνουν κάποιοι «Άλλοι»! Αυτή η άποψη μοιάζει να επιβεβαιώνεται στην περίπτωση της πόλης ρεπλίκα Ζου Τζιάο Τζιάο-Παραδοσιακή Κινεζική- όπου συνδυάζεται ελεύθερα η παραδοσιακή κινεζική αρχιτεκτονική με επιλεγμένα δυτικά στοιχεία δημιουργώντας υβρίδια και όχι αντίγραφα .



74. Ζου Τζιά Τζιάο



75. Ζου Τζιάο Τζιάο

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βικιπαιδεία, “Λάο Τσε”,

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%AC%CE%BF_%CE%A4%CF%83%CE%B5

Δημάδης, Νίκος, “*Ο Rene Girard(Ζιράρ) Χωρίς Μεταφυσική*”, Αντίφωνο, Δεκέμβριος 2010, <http://www.antifono.gr/portal/Κατηγορίες/Θεολογία-Θρησκευσιολογία/Άρθρα/2523-Ζιράρ-χωρίς-Μεταφυσική.html>

Οικονόμου, Ελευθέριος, “*Διαφωτισμός και Κλασσική Παράδοση*”,

<http://www.archaiologia.gr/wp-content/uploads/2011/06/27-8.pdf>

Τερζόγλου, Νικόλαος Ίων, “*Νεωτερικότητα και Μετανεοτερικότητα: Δομή και Αποδόμηση*”, Διάλογοι Φιλοσοφίας και Αρχιτεκτονικής: Έννοιες και Θεωρίες από την Αναγέννηση έως την Αποδόμηση, Ε.Μ.Π., Αθήνα, Απρίλιος 2012

A101 Block City Masterplan Competition, AS&P Project Portfolio, Ιούλιος 2010

Angela, Wiederhecker, “*China: Retailers Tap into Hierarchy of the Nouveau Super-Rich*”, Financial Times, Ιούνιος 4, 2007, <http://www.ft.com/cms/s/1/95718032-1021-11dc-96d3-000b5df10621.html#axzz2R5jbfVx>

Atkins Architectural Design Studio, *Project Thames Town*,

http://www.atkinsdesign.com/html/projects_masterplanning_thames.htm

Bagaeen, Samer, Uduku, Ola, *Gated Communities: Social Sustainability in Contemporary and Historical Developments*, Cromwell Press Group, UK, 2010

Beijing, Palais de Fortune, <http://www.pdfortune.com/cf/index.html>

Benjamin, Walter, *Reflections*, Schocken, New York, 1986

Benjamin, Walter, *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*, NY: Classic Books America, New York, 2009

Benson J. Lossing, *The Hudson: From the Wilderness to the Sea*, Black Dome Press, Hensonville, 2000

Berg, Nate, “*The Curious Case of the Imposturbs*”, The Atlantic Cities, Απρίλιος 2012, <http://www.theatlanticcities.com/housing/2012/04/curious-impulse-behind-imposturbs/1658/>

Bush, Susan, Murck, Christian, *Theories of Art in China*, Princeton University Press, New Jersey, 1983

Chia-Peck, Wong, “*China Property Sales Rises 75.5% to 4.4 Trillion Yuan*”, Businessweek, Ιανουάριος 2010,

<http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=atGjFThc4UvM>

China Highlights, Window of the World,

<http://www.chinahighlights.com/shenzhen/attraction/window-of-the-world.htm>

- Chu, Shiuwen, Gietema, Ruurd, *"Dutchness at Your Service"*, Archis, Οκτώβριος 2002, <http://swchuarchitect.blogspot.gr/2003/06/dutchness-at-your-service.html>
- Cohen, Tom, *Jacque Derrida and the Humanities*, Cambridge University Press, New York, 2002
- Coonan, Clifford, *"Luxury comes Home to Beijing"*, The National, Ιανουάριος 2010, <http://www.thenational.ae/business/property/luxury-comes-home-to-beijing#full>
- D**errida, Jacques, *Dissemination*, μετάφραση B.Johnson, Continuum, London, 2004
- Doods, George, Tavernon Robert, *Body and Building: Essays on the Changing Relation of Body and Architecture*, The MIT Press, USA, 2002
- Duanfang, Lu, *Third World Modernism: Architecture, Development and Identity*, London, Routledge, 2010
- Dunzhen, Liu, *Chinese Classical Gardens of Suzhou*, μετάφραση Ch.Lixian, Zhongguo jianzhu gongye chubanshe, Beijing, 1979
- Durix, Jean-Pierre, *Mimesis, Genres and Post-Colonial Discourse: Deconstructing Magic Realism*, Macmillian, New York, 1998
- E**dwards, Paul, *The Encyclopedia of Philosophy*, Macmillian, New York, 1967, τόμος 5&6
- Elizabeth Rosenthal, *"North of Beijing, California Dreams Come True"*, New York Times, Φεβρουάριος 3, 2003, <http://www.nytimes.com/2003/02/03/international/asia/03CHIN.HTML>
- Engstrom, Ulrika, *"Luodian- A slice of Sweden in China"*, SWEDEN.SE, Φεβρουάριος 2006, <http://www.sweden.se/eng/Home/Business/Reading/Luodian--a-slice-of-Sweden-in-China-/>
- Exchange Away, *"China's Little Britain"*, Δεκέμβριος 2012, <http://exchangeaway.wordpress.com/2012/12/14/chinas-little-britain/>
- F**eriss, Tim, *"One City Nine Towns"*, Wall to Watch, <http://www.walltowatch.com/view/6547/One+City+Nine+Towns>
- Fong, Wen, *"The Problem of Forgeries in Chinese Painting, Part One"*, Artibus Asiae, τχ. 25, 2/3, Switzerland, 1962
- Fowler, Geoffrey A., *"Inside Chinese Walls"*, The Wall Street Journal, Οκτώβριος 2007, <http://online.wsj.com/article/SB119272724165763659.html>
- Freeman, Allen, *"The 70's show"*, Landscape Architecture, Μάιος 2004, <http://www.asla.org/lamag/lam04/may/feature3.html>
- Fu, Li-Tsui Flora, *Framing Famous Mountains*, The Chinese University Press, Hong Kong, 2009
- G**ebauer, Gunter, Wulf, Christof, *Mimesis, Culture- Art- Society*, μετάφραση D.Reneau, University of California Press, California, 1995

- Gernet, Jacques, *Chinese Science 4*, Hong Kong University Press, Hong Kong, 1980
- Glancey, Jonathan, “Pubs, privet and parody as China builds little Britain by the Yangtse”, *The Guardian*, Αύγουστος 2006,
<http://www.guardian.co.uk/uk/2006/aug/16/world.china>
- Glow, Justin, “Paris in..... China?”, *Gadling*, Σεπτέμβριος 2007,
<http://www.gadling.com/2007/09/04/paris-in-china/>
- Goldhammer, Arthur, *Historical Reflections*, τχ.25, Berghahn Books, New York, 1999
- Guanhong, Tang, “A Comparative study of Copyright and the Public interest in the United Kingdom and China”, *Scripted-Journal of Law, Technology and Society*, 2004,
<http://www.law.ed.ac.uk/ahrc/script-ed/issue2/china.asp>
- Guillin, Mathias, “Going Dutch: Shanghais ‘Holland Town’ brings Europe to the city”, *CNN Travel*, Ιούλιος 2010, <http://travel.cnn.com/shanghai/visit/nederland-holland-shanghai-500553>
- H**assenpflug, Dieter, *The Urban Code of China*, Birkhauser, Berlin, 2010
- I**rwin, David, *Winckelman: Writings on Art*, Phaidon Press Limited, London, 1972
- J**encks, Charls, *Theories and Manifestoes of Contemporary Architecture*, 2^η έκδοση, John Wiley, US, 2006,
- Jonathan,Spence D., *The Search for Modern China*, W.W.Norton, New York,1991
- K**elly, Michael, *The Encyclopedia of Aesthetics*, τόμος 3, Oxford University Press, Oxford, 1998
- Knapp, Roland G., “House, Home, Family: Living and Being Chinese”, *The China Journal*, τχ. 56, University of Chicago Press, Chicago 2006
- L**amar, Cyriaque, “Welcome to the deserted German city outside of Shanghai”, *Clone Cities*, Δεκέμβριος 2011, <http://io9.com/5850214/welcome-to-the-deserted-german-city-outside-of-shanghai>
- M**ail Online, “Multi-millionaire builds exact replica of famous French chateau for \$50million... in Beijing”, *Mail Online*, Ιούνιος 2012,
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2158388/Beijing-replica-Ch-teau-Maisons-Laffitte-built-Multi-millionaire.html>
- Mail Online, “The streets of Paris recreated – on a housing estate in China”, *Daily Mail UK*, Σεπτέμβριος 2007, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-482913/The-streets-Paris-recreated--housing-estate-China.html>
- Maniates, Maria R., *Mannerism in Italian Music and Culture*, Manchester University Press, Oxford, 1979
- Michael W., *Walter Benjamin: Selected Writings*, Harvard University Press, New York, 2005

Mihai, Spariosu, *Mimesis in Contemporary Theory*, John Benjamin Publishing Company, Philadelphia, 1984

Minor, Vernon Hyde, *Memoirs of the American Academy in Rome*, τχ.50, The University of Michigan Press, New York, 2005

Muynk, Bert, "Creative China, Cutting and Pasting?", Monitoring the Metropolies, <http://movingcities.org/bertdemuynck/cccp/>

National Museum Palace, "The Tradition of Re-Presenting Art: Originality and Reproduction in Chinese Painting and Calligraphy", http://www.npm.gov.tw/exh96/re-presenting/intro_en.html

Nehamas, Alexander, *Virtues of Authenticity: Essays on Plato and Socrates*, Princeton University Press, New Jersey, 1999

Nesbit, Kate, *Theorizing a New Agenda for Architecture: An Anthropology of Architectural Theory 1965-1995*, Princeton Architectural Press, New York, 1996

News from Princeton University, εισήγηση έκθεσης "Copying and Imitation in the Arts of China on View at the Princeton University Art Museum", Φεβρουάριος-Ιούλιος 2001, <http://www.princeton.edu/pr/news/01/q1/0220-artchina.htm>

Norris, Margot, *Comparative Literature*, τχ. 95, Johns Hopkins University Press, Baltimore, Δεκέμβριος 1980

NPR, "Shanghais New Suburbs", National Public Radio, Δεκέμβριος 2006, http://www.npr.org/programs/morning/features/2006/dec/shanghai/shanghai_suburbs.html

Oddity Central, "Thames Town - A Little Piece of England in China", Oddity Central, Αύγουστος 2008, <http://www.odditycentral.com/pics/thames-town-a-little-piece-of-england-in-china.html>

Parry, Simon, "The Alpine village of the Far East: Chinese build bizarre replica of Austrian town", Mail Online, Ιανουάριος 2012, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2093067/How-Chinese-building-exact-replicas-Austrian-village--houses-sold.html>

Parson, Allan, "The Mimetic Act: Figuring the World Through Narrative Environments", Praxis and Poiesis, Ιούνιος 2009, <https://sites.google.com/site/praxisandtechne/Home/architecture/place/narrative-environment/encyclopaedia-of-narrative-environments/narrative-environments-model/mimesis>

Pedersen, Samo, "One City Nine Ghost Towns", Pop Up City, Φεβρουάριος 2011, <http://popupcity.net/2011/02/one-city-nine-ghost-towns/>

Peter, RoweG.,Seng, Kuan, *Architectural Encounters with Essence and Form in Modern China*, MIT Press, Cambridge, 2002

Pi, Wang, *Commentary on the Lao Tzu*, Pi, Wang, μετάφραση μετάφραση A. Rump, University of Hawaii Press, Honolulu, 1979

Preece, Rob, "A little corner of England? No it's a Chinese knock-off! Architects in Shanghai create complete traditional village of mock Tudor homes, local pub and cobbled streets", Mail Online, Αύγουστος 2012, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-218526/A-little-corner-England-No-Chinese-knock-Architects-Shanghai-create-traditional-village-mock-Tudor-homes-local-pub-cobbled-streets.html>

Princeton Campus: An Interactive Computer History 1746-1996, "The Rise of Collegiate Gothic 1888-1899", <http://etcweb.princeton.edu/Campus/chap5.html>

Quirky Traveler, "Visit quirky Window of the World in Shenzhen China", Οκτώβριος 2009, <http://www.thequirkytraveller.com/2012/10/visit-quirky-window-of-the-world-in-shenzhen-china/>

Rosenthal, Elizabeth, "North of Beijing, California Dreams Come True", The New York Times, Φεβρουάριος 2003, <http://www.nytimes.com/2003/02/03/world/north-of-beijing-california-dreams-come-true.html>

Schneider, Mathew, "Problematic Differences: Conflictive Mimesis in Lessing's Laokoon", Poetics Today, τχ.20, Durham University Press, Durham, 1999

Schultz, Karla L., *Mimesis on the move: Theodor W. Adorno's concept of imitation*, Peter Lang AG, Switzerland, 1990

Shanghai Blogs, "One City, Nine Towns: Exploring Thames Town", City Weekend Shanghai, Ιούλιος 2011, <http://www.cityweekend.com.cn/shanghai/articles/blogs-shanghai/expat-affairs/one-city-nine-towns-exploring-thames-town/>

Shanghai City Escapes, "Thames Town", City Escapes, Ιούλιος 2011, <http://www.zittylight.com/shanghai/city-escapes/thames-town>

Silbergeld, Jerome, "Re-reading Zong Bing's Fifth -Century Essay on Landscape Painting: A Few Critical Notes", Shanghai shudian and Guangzhou Academy of Fine Art, Shanghai 2013, Michael Sullivan festschrift volume

Steil, Lucien, "On Imitation", Architectural Design, τχ.58, John Willy&Sons Ltd., London, 1988

Stein, Rolf A., *The World in Miniature: Container Gardens and Dwellings in Far Eastern Religious Thought*, μετάφραση Ph. Brooks, Stanford University Press, Stanford, 1999

Stille, Alexander, *The Future of the Past*, Picador, New York, 2002

Stoddard, Michael, "Dorset pub owner visits Chinese copy in Shanghai's Thames Town", BBC News, Δεκέμβριος 2012, <http://www.bbc.co.uk/news/uk-england-dorset-20595638>

Studio Shanghai, *Zhujiaojiao Masterplan and Development*, <http://studioshanghai.co/project/zhujiaojiao/>

Sullivan, Michael, *The Arts of China*, University of California Press, Berkeley, 1984

Tan, Chan, *Playing Cards with Cézanne: How the Contemporary Artists of China Copy and Recreate*, The University of Texas, Austin, 2008

Taussig, Michael, *Mimesis and Alterity*, Routledge, New York, 1993

The Geography of China Blog, "More on mimesis: China as Europe's backup disk", Οκτώβριος 2011, <http://geography3822.wordpress.com/2011/10/18/more-on-mimesis-china-as-europes-back-up-disc/>

Thomas, Campanella J., *The Concrete Dragon: China's Urban Revolution and What it Means for the World*, Princeton Architectural Press, New York, 2008

Tom Lewis, *The Hudson: A History*, New Haven, Yale University Press, New York, 2005

Tong, Jun, "Foreign Influence in Modern China", T'ien Hsia Monthly, China, Μάιος 1938

Viollet Le Duc, Eugene Emmanuel, *The Foundation of Architecture: Selections From the Dictionnaire raisonne*, μετάφραση K. Whitehead, George Braziller, New York, 1990

Venturi, Robert, *Learning from Las Vegas: The forgotten symbolism of Architectural Form*, The MIT Press, Massachusetts, 13^η έκδοση, 1994

Wallin, Richard, *Walter Benjamin, An Aesthetic of Redemption*, University of California Press, California, 1994

Watkin, David, *Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής*, μετάφραση Κ.Κουρεμένος, έκδοση ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2004

Watson, Burton, *The Complete Works of Zhuangzi*, Columbia University Press, New York, 1968

Wikipedia, "Form Follows Function", http://en.wikipedia.org/wiki/Form_follows_function

Wikipedia, "Less is More", http://en.wikipedia.org/wiki/Less_is_more; πρβλ. Wikipedia, "Ludwig Mies van der Rohe", http://en.wikipedia.org/wiki/Ludwig_Mies_van_der_Rohe

Wikipedia, "Mimesis", <http://en.wikipedia.org/wiki/Mimesis>

Wikipedia, "Modern Architecture", http://en.wikipedia.org/wiki/Modern_architecture

Wikipedia, "Robert Venturi", http://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Venturi

Wikipedia, "Shikumen", <http://en.wikipedia.org/wiki/Shikumen>

Wikipedia, "Siheyuan", <http://en.wikipedia.org/wiki/Siheyuan>

Wikipedia, "Six Principles of Chinese Painting", http://en.wikipedia.org/wiki/Six_principles_of_Chinese_painting

Wikipedia, "Tao", <http://en.wikipedia.org/wiki/Tao>

Xiao, Tong, Xuan, Wen, *Selections of Refined Literature I*, μετάφραση D.Knechtges, Princeton University Press, New Jersey, 1987

Yang, Xifan, “*Management Disaster: A German Ghost Town in the Heart of China*”, Spiegel Online, Οκτώβριος 2012, <http://www.spiegel.de/international/world/management-disaster-a-german-ghost-town-in-the-heart-of-china-a-791392.html>

Yueping, Yen, *Calligraphy and Power in Contemporary Chinese Society*, Routledge Curzon, New York, 2005

Zeveloff, Julie, Johnson, Robert, “*China Unveils A Knockoff Version of an Entire Austrian Village*”, Business Insider, Ιούνιος 2012, <http://www.businessinsider.com/china-has-built-a-copycat-version-of-an-entire-austrian-village-2012-6?op=1>

Zheng, Du, *Chinese Geographical Science*, τχ.9, Science Press Ltd., New York 1999

Zhuang, He, “China Real-Estate Investment Rose 16.1% in 2009, Ministry Says”, Bloomberg, Μάιος 8, 2010, <http://www.businessweek.com/news/2010-03-08/china-s-2009-housing-investments-rise-16-1-percent-updat2-.html>

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

1. **One City-Nine Towns**, Shanghai New Suburbs, National Public Radio, http://www.npr.org/programs/morning/features/2006/dec/shanghai/shanghai_suburbs.html
2. **Chateau de Maison Laffitte, Κίνα**, Daily Mail Reporter, “Multi-millionaire builds exact replica of famous French chateau for \$50million... in Beijing”, Mail Online, Ιούνιο 2012, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2158388/Beijing-replica-Chateau-Maisons-Laffitte-built-Multi-millionaire.html>
3. **Chateau de Maison Laffitte, Γαλλία**, Global Images, <http://www.globeimages.net/img-maisons-laffitte-france-%281%29-7264.htm>
4. **Χάλστατ Κίνα**, Hallstat, <http://www.sciforums.com/showthread.php?111059-Hallstatt-Austria-Hallstatt-China>
5. **Χάλστατ Αυστρία**, Hallstat, <http://www.sciforums.com/showthread.php?111059-Hallstatt-Austria-Hallstatt-China>
6. **Σχέδιο Πόλης Thames town**, Atkins Architectural Design Studio, *Project Thames Town*, http://www.atkinsdesign.com/html/projects_masterplanning_thames.htm
7. **Πόλη Μπρίστολ**, Διαδραστικός πίνακας, Medieval English Towns, *Origins: Planned/Planted towns*, <http://users.trytel.com/~tristan/towns////////townint5.html>
8. **Τσέστερ**, Chester, Historic City Center, Welch, Andria, http://www.e-architect.co.uk/england/chester_buildings.htm
9. **Ντόρτσεστερ**, Dorchester, Dorset, <http://www.tumblr.com/tagged/english%20town>
10. **Κάντενμπουρι**, Sun Street, Canterbury, England, Eyes, Jarvey, <http://www.flickrriver.com/photos/24609104@N06/2894513857/>
11. **Χάσλεμερ**, Haslemer, Surrey, <http://www.geograph.org.uk/photo/25577>
12. **Βίλλα Thames Town**, Zeveloff, Julie, “Welcome To The Bizarre Chinese Ghost Town That Looks Like It Was Plucked From The British Countryside”, Business Insider, Ιούλιος 2011, <http://www.businessinsider.com/china-ghost-city-english-town-2011-6?op=1>
13. **Οικία Χάμποσπρ**, The Victorian Era Online, Victorian Villa, <http://cd7.e2bn.net/e2bn/leas/c99/schools/cd7/veryoldwebsite/images/vic-country-house.jpg>
14. **Εκκλησία Μπρίστολ**, Tenuous Resilience, “An English village in the Shanghai suburbs, Thames Town is an anachronistic novelty and an amusing example of the absurd experimental urbanism of modern China”, Φεβρουάριος 2011, <http://evanchakroff.com/?p=585>
15. **Δημαρχείο Thames Town**, Shanghai Blogs, “One City, Nine Towns: Exploring Thames Town”, City Weekend Shanghai, Ιούλιος 2011, [http://www.cityweekend.com.cn/shanghai/articles/blogs-shanghai/expat-affairs/one-city-nine-towns-exploring-thames-town/;](http://www.cityweekend.com.cn/shanghai/articles/blogs-shanghai/expat-affairs/one-city-nine-towns-exploring-thames-town/)

- 16. Εμπορικό Κέντρο Thames**, Mail Online, “*Black and white buildings, red phone boxes and even a village pub... remind you of anywhere? Yep, it's China*”, Μάιος 2013, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2320147/The-quaint-English-market-community-thats-5-700-miles-place-Thames-Town-China-ultimate-cultural-knock-off.html>
- 17. Πινακίδες Thames Town**, Exchange Away, “*China's Little Britain*”, Δεκέμβριος 2012, <http://exchangeaway.wordpress.com/2012/12/14/chinas-little-britain/>
- 18. Ταξί Thames Town**, Mail Online, “*Black and white buildings, red phone boxes and even a village pub... remind you of anywhere? Yep, it's China*”, Μάιος 2013, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2320147/The-quaint-English-market-community-thats-5-700-miles-place-Thames-Town-China-ultimate-cultural-knock-off.html>
- 19. Κάμερες ασφαλείας**, Mail Online, “*Black and white buildings, red phone boxes and even a village pub... remind you of anywhere? Yep, it's China*”, Μάιος 2013, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2320147/The-quaint-English-market-community-thats-5-700-miles-place-Thames-Town-China-ultimate-cultural-knock-off.html>
- 20. Βρετανός φρουρός**, Shanghai Blogs, “*One City, Nine Towns: Exploring Thames Town*”, City Weekend Shanghai, Ιούλιος 2011, <http://www.cityweekend.com.cn/shanghai/articles/blogs-shanghai/expat-affairs/one-city-nine-towns-exploring-thames-town/>
- 21. Ενδιάμεση ζώνη**, Exchange Away, “*China's Little Britain*”, Δεκέμβριος 2012, <http://exchangeaway.wordpress.com/2012/12/14/chinas-little-britain/>
- 22. Ενδιάμεση ζώνη**, Preece, Rob, “*A little corner of England? No it's a Chinese knock-off! Architects in Shanghai create complete traditional village of mock Tudor homes, local pub and cobbled streets*”, Mail Online, Αύγουστος 2012, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2185526/A-little-corner-England-No-Chinese-knock-Architects-Shanghai-create-traditional-village-mock-Tudor-homes-local-pub-cobbled-streets.html>
- 23. Διαφορετικά Στυλ Αγγλικής αρχιτεκτονικής**, Tenuous Resilience, “*An English village in the Shanghai suburbs, Thames Town is an anachronistic novelty and an amusing example of the absurd experimental urbanism of modern China*”, Φεβρουάριος 2011, <http://evanchakroff.com/?p=585>
- 24. Διαφορετικά Στυλ Αγγλικής αρχιτεκτονικής**, *Ibid.*
- 25. Διαμόρφωση Οικοδομικού τετραγώνου**, Zeveloff, Julie, “*Welcome To The Bizarre Chinese Ghost Town That Looks Like It Was Plucked From The British Countryside*”, Business Insider, Ιούνιος 2011, <http://www.businessinsider.com/china-ghost-city-english-town-2011-6?op=1>
- 26. Εσωτερική αυλή**, *Ibid.*
- 27. Λαίδη Νταϊάνα**, Shanghai Blogs, “*One City, Nine Towns: Exploring Thames Town*”, City Weekend Shanghai, Ιούλιος 2011, <http://www.cityweekend.com.cn/shanghai/articles/blogs-shanghai/expat-affairs/one-city-nine-towns-exploring-thames-town/>
- 28. Ουίνστον Τσόρτσιλ**, *Ibid.*

- 29. Πινακίδα Καλωσορίσματος**, Geocaching, Thames Town,
http://www.geocaching.com/seek/cache_details.aspx?guid=d3c485dc-da0a-4d88-8326-656777c642b0
- 30. Αρχικό σχέδιο Anting**, A101 Block City Masterplan Competition, AS&P Project Portfolio, Ιούλιος 2010
- 31. Εκκλησία Anting**, Shanghai-One City Nine towns,
<http://www.flickr.com/photos/42629902@N00/5710650338/in/photostream/>
- 32. Κέντρο Anting**, Evolution of Anting New Town,
<http://www.flickr.com/photos/arndalarm/6861804213/in/pool-1115834@N22/>
- 33. Κτίρια γραφείων**, Shanghai-One City Nine towns,
<http://www.flickr.com/photos/42629902@N00/5710650904/in/photostream/>
- 34. Δημόσιο Κτίριο**, *Ibid.*,
<http://www.flickr.com/photos/42629902@N00/5710648426/in/photostream/>
- 35. Ισόγεια Καταστήματα**, Yang, Xifan, *“Management Disaster: A German Ghost Town in the Heart of China”*, Spiegel Online, Οκτώβριος 2012,
<http://www.spiegel.de/international/world/management-disaster-a-german-ghost-town-in-the-heart-of-china-a-791392.html>
- 36. Ισόγεια Καταστήματα**, Yang, Xifan, *“Management Disaster: A German Ghost Town in the Heart of China”*, Spiegel Online, Οκτώβριος 2012,
<http://www.spiegel.de/international/world/management-disaster-a-german-ghost-town-in-the-heart-of-china-a-791392.html>
- 37. Πολυκατοικίες**, Evolution of Anting New Town,
<http://www.flickr.com/photos/80782256@N00/3511794299/in/pool-1115834@N22>
- 38. Πολυκατοικίες**, Evolution of Anting New Town,
<http://www.flickr.com/photos/eiro/3539305/in/pool-1115834@N22/>
- 39. Πολυκατοικίες**, Evolution of Anting New Town,
<http://www.flickr.com/photos/eiro/3578203/in/pool-1115834@N22>
- 40. Κόκκινα φυλάκια**, Yang, Xifan, *“Management Disaster: A German Ghost Town in the Heart of China”*, Spiegel Online, Οκτώβριος 2012,
<http://www.spiegel.de/international/world/management-disaster-a-german-ghost-town-in-the-heart-of-china-a-791392.html>
- 41. Τάφος**, CNN Travel , <http://travel.cnn.com/shanghai/play/anting-new-town-german-town-and-then-some-881683>
- 42. Γκραφίτι**, Yang, Xifan, *“Management Disaster: A German Ghost Town in the Heart of China”*, Spiegel Online, Οκτώβριος 2012,
<http://www.spiegel.de/international/world/management-disaster-a-german-ghost-town-in-the-heart-of-china-a-791392.html>
- 43. Είσοδος Πάρκου**, *“Shenzhen, China: An amazing story of development”*, The Joys of Travelling, <http://www.thejoysoftraveling.com/shenzhen/>
- 44. Κολοσσαίο**, Sasin, Jasmin, *“Window of the World”*, Shenzhen Standart, Ιούνιος 2010,
<http://www.shenzhen-standard.com/2010/01/01/window-of-the-world/window-of-the-world-889/>

45. **Ταξ Μαχάλ**, “*Window of the World*”, Visit our China,
http://www.visitourchina.com/guide/window_of_the_world.htm
46. **Όπερα του Σίδνεϋ**, [Ibid.](#)
47. **Πυραμίδες της Γκίζα**, Top 10 attractions in Guangdong China,
<http://gbtimes.com/travel/destinations/top-10-attractions-guangdong-china>
48. **Κοινοβούλιο της Μπραζίλια**, Shenzen Window of the World,
<http://strangeharvest.com/shenzhen-window-of-the-world>
49. **Πολυκατοικία Κίνα**,
<http://miraimages.photoshelter.com/image/I0000TkXM6iuUnmA>
50. **Τυπικό κινεζικό μπαλκόνι**, The world through different lenses,
<http://worldthroughdifferentlenses.wordpress.com/author/worldthroughdifferentlenses/>
51. **Villa Louvre, Palais de Fortune**, Villa Louvre, Pallaiss de Fortune,
<http://www.pdfortune.com/cf/index.html>
52. **Villa Louvre, Palais de Fortune**, [Ibid.](#)
53. **Ολλανδική πόλη**, Guillin, Mathias, “*Going Dutch: Shanghai’s Holland Town brings Europe to the city*”, CNN Travel, Ιούλιος 2010,
<http://travel.cnn.com/shanghai/visit/nederland-holland-shanghai-500553>
54. **Κατενμπρόεκ**, Netherlands, Utrecht, Amersfoort, Bing maps,
<http://www.bing.com/maps/#JnE9LmthdHRlBmJyb2VrJTdlc3N0LjAlN2VwZy4xJmJiPTUyLjE5MzgXNTMyMzAzNDElN2U1LjUxMjEzNTUwNTY3Njk4JTdlNTIuMTEyOTI3NDI2MTM1MSU3ZTUuMjkyNDA4OTQzMTc2OTg=>
55. **Πολυκατοικίες Σαγκάη**, Dalziel, Elizabeth, China Megacities, Elizabeth Dalziel,
<http://elizabethdalziel.photoshelter.com/image/I0000hEQPZwmMgSY>
56. **Ολλανδική πόλη**, Gaoqiao - Holland Village, Evolution of Holland Village, Shanghai, China,
<http://www.flickr.com/photos/42629902@N00/5746728378/in/photostream/>
57. **Siheyuan**, Siheyuan, Beijing Notebook,
<http://beijingnotebook.blogspot.gr/2007/06/beijing-courtyard-house-meilanfangs.html>
58. **Siheyuan**, [Ibid.](#)
59. **Κάτοψη (-2)**, Villa Versailles, Pallaiss de Fortune,
<http://www.pdfortune.com/cf/index.html>
60. **Κάτοψη (-1)**, [Ibid.](#)
61. **Κάτοψη ισογείου**, [Ibid.](#)
62. **Κάτοψη ορόφου**, [Ibid.](#)
63. **Palais de Fortune**, [Ibid.](#)

64. **Γαλλική Πόλη**, The streets of Paris recreated – on a housing estate in China, Mail Online, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-482913/The-streets-Paris-recreated--housing-estate-China.html>
65. **Εκκλησία Thames Town**, Thames Town Church, <http://www.hoylen.com/photos/2010/china/02-thames-town/pic9.html>
66. **Εκκλησία του Χριστού**, Christ Church Bristol, <http://www.flickr.com/photos/amthomson/favorites/page4/?view=lg>
67. **Χάρρη Πότερ**, Preece, Rob, “A little corner of England? No it's a Chinese knock-off! Architects in Shanghai create complete traditional village of mock Tudor homes, local pub and cobbled streets”, Αύγουστος 2012, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2185526/A-little-corner-England-No-Chinese-knock-Architects-Shanghai-create-traditional-village-mock-Tudor-homes-local-pub-cobbled-streets.html>
68. **Twilight Club**, ibid.
69. **Παλάτι των Δόγηδων**, <http://members.virtualtourist.com/m/p/m/192fbf/>
70. **Πλατεία Αγίου Μάρκου**, St. Marks Square Corner, Places to Visit Info, http://places-to-visit.info/media/downloads/st_marks_square_corner_2006-07-23_17-34-24_800x600.jpg
71. **Καμπαναριό Αγίου Μάρκου**, Grabar, Henry, “*Why we shouldn't mock the idea of an Eiffel Tower in Hangzhou*”, Atlantic Cities, Ιανουάριος 2013, <http://www.theatlanticcities.com/design/2013/01/why-we-shouldnt-mock-idea-eiffel-tower-hangzhou/4396/>
72. **Boulevard Haussmann**, <http://clg-mozart-anet.tice.ac-orleans-tours.fr/eva/sites/clg-mozart-anet/IMG/jpg/69-boulevard-Haussmann-vue-1.jpg>
73. **Παρίσι Τιανγκντουτσέν**, Pablo Conejo Photography, Replicas, <http://www.pabloconejo.com/replicas.php>
74. **Ζου Τζιάο Τζιάο**, Studio Shangai Projects, <http://studioshanghai.co/project/zhujiajiao/>
75. **Ζου Τζιάο Τζιάο**, Studio Shangai Projects, <http://studioshanghai.co/project/zhujiajiao/>

